

E. U. de Profesorado de E.X.B. 'María Sedes Sapientiae'

Grao en Educación Infantil

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V51G110V01101	Comunicación: Lingua española	1c	6
V51G110V01102	Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil	1c	6
V51G110V01103	Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil	1c	6
V51G110V01104	Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos	1c	6
V51G110V01105	Socioloxía: Socioloxía da educación	1c	6
V51G110V01201	Comunicación: Lingua galega	2c	6
V51G110V01202	Educación: Desenvolvemento motor	2c	6
V51G110V01203	Educación: Organización do centro escolar	2c	6
V51G110V01204	Educación: Teoría e institucións contemporáneas da educación	2c	6
V51G110V01205	Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Comunicación: Lingua española				
Materia	Comunicación: Lingua española			
Código	V51G110V01101			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Rodríguez Lorenzo, María del Carmen			
Profesorado	Rodríguez Lorenzo, María del Carmen			
Correo-e	mcarmenrodriguezlorenzo@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	A lexislación esixe que o futuro docente posúa, ademais dunha extensa e profunda formación en aspectos psicopedagóxicos, un dominio da ferramenta básica e imprescindible en todo proceso de comunicación: a lingua española. Ademais do coñecemento dos principios básicos e científicos de disciplinas lingüísticas que se ocupan da lingua española, as destrezas, que os profesores deben perfeccionar nas clases, para alcanzar os obxectivos inherentes á aprendizaxe: capacidade lectora, a expresión oral, a expresión escrita e a análise e interpretación de textos orais e escritos.			

Competencias	
Código	
A1	Que os estudantes demostraren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.
B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovala nos estudantes.
C21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
C27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.
C42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
C43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
C44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
C48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.
C49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.
C60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación

D7	Resolución de problemas
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma, creativa e cooperativa, e promovelos nos estudantes desde a participación e o esforzo individual.	A3 A5	B3 B4 B5 B11	C21 C48 C60	D1 D2 D7 D9 D11 D13 D14 D15 D16
Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	A1 A2	B1 B6	C27 C42 C43 C44 C48 C49 C60	D1 D7 D17 D19
Coñecer, respectar e promover a diversidade lingüística e cultural de España e de Europa.	A1 A2 A4	B6	C42 C48	D12 D14 D19
Recoñecer a identidade da etapa de educación infantil e as súas características cognitivas e comunicativas.	A1 A3	B1 B2 B3 B4 B6	C21 C27 C42 C43 C49	D1 D2 D7 D13 D16
Saber expresarse en español con fluidez e precisión e poder facer uso flexible do devandito idioma para fins sociais, académicos e profesionais.	A1		C44 C49 C60	D1 D11
Falar, ler e escribir, correcta e adecuadamente, a lingua española.	A1 A4		C43 C44 C48 C49 C60	D1 D7 D9
Coñecer a fonoloxía, a fonética e a ortografía da lingua española.	A1		C43 C44 C49	D7 D13
Coñecer e saber usar a gramática do español.	A1		C43 C44 C49	D1 D7 D13 D15
Adquirir e saber utilizar os conceptos básicos da semántica, a lexicoloxía e a lexicografía do español.	A1		C43 C44 C49	D1 D7 D9 D13 D15

Contidos

Tema	
1. Cuestións xerais de comunicación	1.1. Comunicación, linguaxe e significación. 1.2. A linguaxe como instrumento de comunicación e expresión. 1.3 As linguas como patrimonio inmaterial (PEA-UNESCO) 1.4. Mensaxes, sinais e supostos: procesos inferenciais e semióticos 1.5. O código na comunicación 1.6. Relevancia

2. Fonética e fonoloxía do español	2.1. Fonética e fonoloxía. As relacións entre os elementos do sistema. 2.2. Fonética. Ramas da Fonética. Fundamentos da Fonética Articulatoria e Acústica. Os sons do español. A transcripción. 2.3. Fonoloxía. Ámbito de estudo. A fonemática e a prosodia. A fonema e a súa determinación. As fonemas do español. Neutralización, desfonoloxización e distribución defectiva. A transcripción. 2.4. Suprasegmentos. A sílaba. O acento. A entoación.
3. Morfoloxía e sintaxe	3.1. O ámbito da morfoloxía e da sintaxe. As unidades. Enunciado e oración. A noción de sintagma. 3.2. Descrición das unidades. 3.3. As categorías gramaticais. 3.4. Unidades sintácticas. 3.5. Funcións. A oración simple, composta e complexa.
4. Semántica e léxico	4.1. O signo lingüístico. Conmutantes de expresión e contido. 4.2. A lexicoloxía e a semántica. A lexicografía e os estudos de léxico. 4.3. Campos semánticos. Compoñentes do significado. Análise paradigmático e sintagmático. 4.4. Relacións léxicas. 4.5. Corrección e innovacións léxicas.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	3	36	39
Lección maxistral	30	40	70
Resolución de problemas	16	0	16
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	4	16	20
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	1	4	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Planificación, elaboración e revisión de traballos 'prácticos' e 'personais' relacionados cos contidos da materia
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudio, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas aplicando os contidos explicados e axudado polas directrices e supervisión do profesor. Por iso, adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	No horario de clase. En sesións de tutorías semanais. Orientacións, seguimento dos traballos e programa, solución de conflitos e dúbidas sobre a materia. Revisión da metodoloxía e consultas bibliográficas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballo tutelado	Participación na planificación, elaboración e revisión dos traballos 'prácticos' e 'personais' relacionados cos contidos da materia.	20	A1	B11	C21	D1
			A2		C43	D2
			A3		C44	D7
			A4			D9
			A5			D12
						D13
						D14
						D15
						D17

Lección maxistral	Sesión maxistral: Valorarase a participación habitual do estudante nas sesións expositivo-participativas.	10	A1 A3 A4	B6	C27 C42 C43 C44 C49 C60	D1 D2 D13 D17
Resolución de problemas	Resolución de problemas e/ou exercicios: Participación na preparación, realización e revisión dos exercicios de aplicación/profundización, de resolución de problemas ou de prácticas de análise e comentario.	15	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B11	C21 C27 C42 C43 C44 C48 C49 C60	D1 D2 D7 D12 D13 D14 D16 D17 D19
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	35	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B3 B4 B6	C27 C42 C43 C44 C49	D1 D2 D7 D12 D13 D15 D17
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas: Avaliación das competencias adquiridas na aplicación práctica dos coñecementos teóricos mediante o traballo autónomo.	20	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B11	C21 C27 C42 C43 C44 C48 C49 C60	D1 D2 D7 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D19

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia, os alumnos deben obter o 50% de cantidade de calificación respecto do cúmulo de probas que integren o proceso avaliativo e o seu valor de calificación global.

Aqueles alumnos que no alcancen a porcentaxe de calificación arriba mencionada serán avaliados na segunda edición do mes de xullo.

Así mesmo, aqueles estudantes que, por causa xustificada no comezo do curso académico, no poidan asistir regularmente ás clases teóricas e prácticas deberán realizar, obrigatoriamente, as mesmas actividades e tarefas dos compañeiros asistentes, e no mesmo prazo sinalado ou fixado a tal efecto. A inasistencia non xustificada superior o 20% do total da asistencia lectiva orixinará ter que presentarse a unha proba escrita de dificultade específica de carácter compensatorio. As porcentaxes de calificación asignadas ás probas para os alumnos no asistentes serán exactamente as mesmas que as que se estableceron para os asistentes.

A proba escrita final levarase a cabo na data establecida oficialmente por lo Centro.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Comunicación: Lingua galega/V51G110V01201

Didáctica da lingua e a literatura infantil/V51G110V01404

Lingua e literatura: Español/V51G110V01507

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Didáctica da lingua e a literatura infantil/V51G110V01404

Lingua e literatura: Español/V51G110V01507

Outros comentarios

Os estudantes de Educación Infantil deberán coñecer y saber aplicar os conceptos básicos da gramática do español e ter

asumidas, de forma clara e patente, as normas tanto de expresión oral (correcta dicción ou ortoloxía) como de expresión escrita (ortografía), así como tamén os aspectos esenciais do nivel fónico da devandita lingua.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil**

Materia	Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil			
Código	V51G110V01102			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Vázquez Hernández, Alberto			
Profesorado	Vázquez Hernández, Alberto			
Correo-e	albertovazquezh2679@hotmail.com			
Web				
Descrición xeral	O currículo é o eixo sobre o que se desenvolve o labor educativo, tanto nos seus aspectos conceptuais (concepcións, compoñentes, niveis, etc.) como nos *procedimentais (procesos de deseño, posta en práctica, avaliación, etc.), é por iso polo que é unha materia fundamental na preparación do futuro docente de educación infantil. Esta materia pertence á materia Organización do espazo escolar, materiais e habilidades docentes. Xunto a outras que serán cursadas neste mesmo curso (Organización do centro escolar) *constitúen un bloque formativo que se complementa mutuamente e que está orientado a sentar unhas bases didácticas firmes na formación das futuras Mestras e Mestres de Educación Infantil. É por iso, que o desenvolvemento desta nova materia continuará co proceso global de formación en Didáctica e Currículo. Esta materia ten como meta fundamental axudar ao alumnado a adquirir e desenvolver competencias relacionadas co coñecemento, as técnicas e as actitudes necesarias para deseñar, executar e avaliar o currículo correspondente a unha Aula de Educación Infantil no sistema educativo español regulado na Comunidade Autónoma de Galicia.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostran posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.
B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión.
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia.

B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.
C1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
C3	Coñecer os fundamentos de atención temprana.
C4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
C5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico
C6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.
C8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e do mestre na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten
C9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades.
C10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.
C11	Coñecer e saber exercer as funcións de titor e orientador en relación coa educación familiar.
C12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.
C13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
C19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.
C20	Valorar a importancia da estabilidade e a regularidade na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso armónico e integral dos estudantes.
C21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
C22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.
C23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a melloría en educación infantil.
C24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.
C25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.
C26	Saber analizar os datos obtidos, comprender críticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.
C27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.
C28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas de innovadoras en educación infantil.
C29	Valorar a importancia do traballo en equipo
C30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.
C31	Coñecer a lexislación que regula as escolas infantís e a súa organización.
C32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.
C33	Coñecer os fundamentos científicos, matemáticos e tecnolóxicos do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes .
C55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.
C59	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma.
C60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
C61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.
C62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.
C63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.
C64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
C65	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes de 0-3 anos e de 3-6 anos.
C66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.
C67	Estas competencias, xunto coas propias do resto de materias, quedarán reflectidas no Traballo fin de Grado que compendia a formación adquirida ao longo de todos os ensinos descritos.
D1	Capacidade de análise e síntese

D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun contexto internacional
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Lideranza
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes
D20	Iniciativa e espírito emprendedor
D21	Motivación pola calidade
D22	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1. Analizar e comprender os diferentes momentos históricos da Educación Infantil.	A3	B12	C1 C13 C26 C27 C28 C29	D1 D3 D5 D6 D8 D9 D10 D13 D14 D15

2. Coñecer e analizar as diferentes teorías e modelos curriculares e cuestionar *críticamente as diversas tendencias e propostas da administración educativa e doutras instancias.	A1	B1	C1	D1
	A2	B2	C3	D2
	A3	B3	C4	D3
	A4	B4	C5	D4
	A5	B5	C6	D5
		B6	C8	D6
		B7	C9	D7
		B8	C10	D8
		B9	C11	D9
		B10	C12	D10
		B11	C13	D11
		B12	C19	D12
			C20	D13
			C21	D14
			C22	D15
			C23	D16
			C24	D17
			C25	D18
			C26	D19
			C27	D20
			C28	D21
			C29	D22
			C30	
			C31	
			C32	
			C33	
			C55	
			C59	
			C60	
			C61	
			C62	
			C63	
			C64	
			C65	
			C66	
			C67	
3. Coñecer os diferentes niveis de concreción curricular e ser capaz de reproducilos nun esquema ou produto multimedia.	A1	B7	C24	D1
	A3		C25	D2
	A4		C26	D3
			C27	D4
				D5
				D6
				D7
				D8
				D10
				D13
				D15
4. Seleccionar, desenvolver e avaliar un currículo de Educación Infantil por proxectos no que se demostre un dominio dos elementos do currículo e das competencias en Educación Infantil. Preparar, seleccionar ou construír materiais didácticos para o devandito proxecto, atendendo aos principios teóricos básicos de globalización e a súa aplicación ás etapas da Educación Infantil.	A1	B1	C1	D2
	A2	B3	C31	D6
	A3	B9	C32	D8
		B10	C33	D9
		B11	C55	D12
		B12	C59	D13
			C60	
5. Coñecer a evolución do rol do profesor de Educación Infantil e reflexionar sobre o profesor ideal, A3 o seu nivel de competencia e de formación.	A3	B9	C11	D2
		B12	C12	D3
			C13	D5
			C21	D8
				D13
				D14
				D15

Contidos

Tema

1. A Educación Infantil desde os seus inicios á actualidade.	1.1.A Educación Infantil entre coidados e educación. 1.2 A escola infantil como contexto enriquecido. 1.3. A escola como institución posta ao servizo dun desenvolvemento equilibrado e completo dos nenos e nenas pequenos. 1.4. A familia como desenvolvemento do currículo escolar. 1.5. Concepto de Educación Infantil.
2. Teorías e modelos curriculares.	Concepto de currículo Tipos de currículo Funciones do currículo O curriculum oficial e os curricula institucionais. Principais modelos de ensino e de currículo de aplicación á educación infantil. Deseño curricular. Deseño de proxectos curriculares.
3. Niveis de concreción curricular.	3.1. Aproximación conceptual ao currículo. 3.1.1. Funcións do currículo. 3.1.2. Carácter do currículo. 3.2. Niveis de concreción curricular. 3.3. Proxectos de Centro. 3.4. Programacións didácticas de aula.
4.Currículo de Educación Infantil.	Características do curriculum de Educación Infantil
5. Compoñentes didácticos do proceso de ensino-aprendizaxe en Educación Infantil.	5.1 Os obxectivos e as competencias 5.2 Selección e secuenciación de contidos 5.3 Métodos, principios e estratexias didácticas 5.4 Tarefas de ensino e organización de procesos de ensino-aprendizaxe 5.5 Construción e análise de recursos e materiais didácticos 5.6 A avaliación do proceso de ensino-aprendizaxe
6. A programación na aula de infantil.	Programación por competencias e proxectos
7. O profesor de educación infantil.	Competencias e roles. Formación continuada e ao longo da vida

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	15	30	45
Traballos de aula	15	0	15
Titoría en grupo	7.5	0	7.5
Obradoiro	15	20.5	35.5
Prácticas externas	0	15	15
Traballo tutelado	0	15	15
Probas de tipo test	1	7	8
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	8	9

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Obradoiro	Actividades enfocadas á adquisición de coñecementos e habilidades manipulativas e instrumentais sobre unha temática concreta, con asistencia específica por parte do profesor ás actividades individuais e/ou en grupo que desenvolvan os estudantes.
Prácticas externas	Presentacións/exposicións do traballo titorizado realizado en grupo sobre as diferentes temáticas traballadas na aula.
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Atenderanse as demandas puntuais que presente o alumnado de forma personalizada ou grupal. Ofreceranse as directrices e supervisión oportuna para o desenvolvemento da aprendizaxe, vinculando coa actividade autónoma do estudante. Esta atención personalizada ao alumnado tamén se realizará a través de: - tutorización presencial: No despacho do profesorado ou por teléfono en horario de tutorías. - Tutorización vía correo electrónico: para atender as incertezas e dúbidas urxentes sobre a realización dos traballos, actividades, exames, etc. - Teleformación coa plataforma Faitic: para comunicados/aviso, entrega de documentos/materiais, envío de actividades/exercicios, etc.
Titoría en grupo	Atenderanse as demandas puntuais que presente o alumnado de forma personalizada ou grupal. Ofreceranse as directrices e supervisión oportuna para o desenvolvemento da aprendizaxe, vinculando coa actividade autónoma do estudante. Esta atención personalizada ao alumnado tamén se realizará a través de: - tutorización presencial: No despacho do profesorado ou por teléfono en horario de tutorías. - Tutorización vía correo electrónico: para atender as incertezas e dúbidas urxentes sobre a realización dos traballos, actividades, exames, etc. - Teleformación coa plataforma Faitic: para comunicados/aviso, entrega de documentos/materiais, envío de actividades/exercicios, etc.
Traballos de aula	Atenderanse as demandas puntuais que presente o alumnado de forma personalizada ou grupal. Ofreceranse as directrices e supervisión oportuna para o desenvolvemento da aprendizaxe, vinculando coa actividade autónoma do estudante. Esta atención personalizada ao alumnado tamén se realizará a través de: - tutorización presencial: No despacho do profesorado ou por teléfono en horario de tutorías. - Tutorización vía correo electrónico: para atender as incertezas e dúbidas urxentes sobre a realización dos traballos, actividades, exames, etc. - Teleformación coa plataforma Faitic: para comunicados/aviso, entrega de documentos/materiais, envío de actividades/exercicios, etc.
Prácticas externas	Atenderanse as demandas puntuais que presente o alumnado de forma personalizada ou grupal. Ofreceranse as directrices e supervisión oportuna para o desenvolvemento da aprendizaxe, vinculando coa actividade autónoma do estudante. Esta atención personalizada ao alumnado tamén se realizará a través de: - tutorización presencial: No despacho do profesorado ou por teléfono en horario de tutorías. - Tutorización vía correo electrónico: para atender as incertezas e dúbidas urxentes sobre a realización dos traballos, actividades, exames, etc. - Teleformación coa plataforma Faitic: para comunicados/aviso, entrega de documentos/materiais, envío de actividades/exercicios, etc.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.	20	A1 B1 C1 D1 A2 B2 C3 D2 A3 B3 C4 D3 A4 B4 C5 D4 A5 B5 C6 D5 B6 C8 D6 B7 C9 D7 B8 C10 D8 B9 C11 D9 B10 C12 D10 B11 C13 D11 B12 C19 D12 C20 D13 C21 D14 C22 D15 C23 D16 C24 D17 C25 D18 C26 D19 C27 D20 C28 D21 C29 D22 C30 C31 C32 C33 C55 C59 C60 C61 C62 C63 C64 C65 C66 C67
Prácticas externas	Tomarase en consideración neste apartado as prácticas que se organicen en aulas de Educación Infantil. Tamén as achegas voluntarias dos estudantes sempre que estas teñan que ver coa temática da materia: asistencia a Congresos, participación en actividades con nenos pequenos, etc., que deberán estar debidamente xustificadas. Resultado de aprendizaxe: coñecer os diferentes niveis de concreción curricular e ser capaz de reproducilos nun esquema.	10	A1 B7 C24 D1 A3 C25 D2 A4 C26 D3 C27 D4 D5 D6 D7 D8 D10 D13 D15
Traballo tutelado	Neste apartado tomaranse en consideración os traballos ou informes, individuais ou en grupo, que se realicen ao longo do curso baixo a supervisión do profesor/a. Tamén a defensa pública dos traballos se así fose solicitado. Resultado de aprendizaxe: seleccionar, desenvolver e avaliar un currículo de Educación Infantil por proxectos no que se demostre dominio dos elementos do currículo e das competencias en Educación Infantil. Preparar, seleccionar ou construír materiais didácticos para o devandito proxecto, atendendo aos principios teóricos básicos de globalización e da súa aplicación á etapa da Educación Infantil	30	A1 B1 C1 D2 A2 B3 C31 D6 A3 B9 C32 D8 B10 C33 D9 B11 C55 D12 B12 C59 D13 C60
Probas de tipo test	Neste apartado tomaranse en consideración os resultados na proba de tipo test e/ou resposta breve que se realizará ao final do cuadrimestre. Resultado de aprendizaxe: analizar e comprender os diferentes momentos históricos da Educación Infantil.	20	A3 B12 C1 D1 C13 D3 C26 D5 C27 D6 C28 D8 C29 D9 D10 D13 D14 D15

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Neste apartado tomaranse en consideración os resultados en próbaa tipo tema ou de resposta longa que se realizará ao final do cuadrimestre. Resultado de aprendizaxe: coñecer o rol do profesor de Educación Infantil e reflexionar sobre o profesor ideal, o seu nivel competencial e de formación.	20	A3 B9 C11 D2 B12 C12 D3 C13 D5 C21 D8 D13 D14 D15
--	--	----	---

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar satisfactoriamente a materia recoméndase asistir a clase. A puntuación final será a suma das puntuacións obtidas en cada unha das partes, debendo obterse a puntuación mínima de 5 para aprobar a materia. así mesmo, é requisito superar a proba ou exame (2 sobre 4) para poder sumar as puntuacións do resto das probas e actividades obxecto de avaliación. O formato do exame será concretado polo profesor durante a primeira semana de clase. Se existe a posibilidade de que se programe algunha actividade en coordinación con outras materias, a avaliación será realizada polos profesores correspondentes. De ser así, comunicarse ao alumnado durante o primeiro mes de clase. Aquel alumnado que por circunstancias xustificadas non poida asistir a clase regularmente, deberá comunicalo durante o primeiro mes de clase. A avaliación para este alumnado consistirá na realización dunha proba teórica dos contidos da materia (70%) e dun traballo práctico tutelado (30%). As competencias non adquiridas na convocatoria de xaneiro (primeiro período) poderán ser recuperadas na convocatoria de xullo. Neste caso, manterase a nota de próbalas/actividades xa superadas ata a segunda convocatoria. *L*as datas oficiais dos exames poden consultarse na web da Escola. Este documento é unha declaración de intencións sobre o traballo do alumnado na materia, polo que a información aquí contida ten carácter *orientativo e pode sufrir lixeiras modificacións derivadas do consenso co grupo clase ou por circunstancias imprevistas.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Fernández Tilve, MD, y Malvar Méndez, M. L., **Proyecto educativo de centro, programación de aula, unidad didáctica, adaptación curricular individualizada. Tareas indispensables en la labor docente. Ejemplificaciones.**, Torculo, 2006

Bibliografía Complementaria

Herrán, A. Y Paredes, J., **Didáctica General.**, Mc Graw Hill., 2008

Ibáñez, C., **El Proyecto de Educación Infantil y su práctica en el aula**, La Muralla, 2007

Escamilla, A., **Las competencias en la programación de aula: infantil y primaria (3 - 12 años)**, Graó, 2009

Gervilla, A., **Didáctica básica de la Educación Infantil**, Narcea, 2006

Gómez, I. y García, F J., **Aprender a enseñar**, Pirámide, 2014

Medina, A. y Domínguez, M., **Didáctica. Formación básica para profesionales de la educación**, Universitas, 2009

Moral, C., **Teoría y práctica de la enseñanza.**, Pirámide, 2010

Navarro, R., **Didáctica y Currículum.**, Dykinson, 2007

Sánchez, C., **Didáctica General.**, CCS, 2008

Feito, J, Pérez, A y Casanova, P, **Programación Didáctica**, Paraninfo, 2010

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Organización do centro escolar/V51G110V01203

Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade/V51G110V01302

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil/V51G110V01103

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/V51G110V01104

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil/V51G110V01103

Outros comentarios

A proposta docente que se presenta pretende habituar aos estudantes ao manexo correcto do vocabulario e dos conceptos propios do ámbito curricular. Non se trata, por tanto, de memorizar definicións, nomes ou datas senón de comprender con claridade o significado dos termos e nocións que servirán de material de traballo nesta e outras materias do bloque. Vivir a educación é moito máis que saber empregar unhas ferramentas técnicas. Os nenos e nenas pequenos precisan de mestres e mestras que saiban traballar de forma comprometida e alegre e xeralles ilusión por aprender; que saiban ir abríndolles camiños novos de desenvolvemento. É por iso que concederemos moita importancia, a través da escritura, á forma en que cada estudante vive e sente no mundo da infancia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil**

Materia	Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil			
Código	V51G110V01103			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Marti Mallen, José María			
Profesorado	Marti Mallen, José María			
Correo-e	josemaria.martimallen@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
Descrición xeral	A integración desta materia no ensino formal do Grao de Maxisterio responde á incorporación xeneralizada ao sistema educativo das Tecnoloxías da Información e a Comunicación (TIC); a aprendizaxe personalizada e a súa universalización como grandes retos da transformación educativa, a adquisición de actitudes e o aprender facendo, demandan o uso intensivo das tecnoloxías, permitindo personalizar a educación e adaptala ás necesidades e ritmo do alumnado; o TIC son unha peza fundamental para producir o cambio tecnolóxico que levará a conseguir o cambio metodolóxico para lograr o obxectivo de mellora da calidade educativa. Con esta materia terase a oportunidade de coñecer, analizar e valorar o novo papel do profesor, do alumno e dos elementos que configuran o acto didáctico. O estudiantado coñecerá novos recursos didácticos con base tecnolóxica, así como aprenderá a deseñar e elaborar materiais didácticos usando as novas tecnoloxías. O carácter instrumental se esta materia se focaliza na adquisición das competencias necesarias para a súa implementación no traballo diario servindo de apoio a outras materias do plan de estudos. Por último e como mestre/a será necesario que sexas capaz de axudar aos teus alumnos/as a desenvolverse coas Novas Tecnoloxías, cunha visión crítica e reflexiva, que che permita descubrir nas tecnoloxías unha ferramenta non só para utilizalas de forma lúdica, senón tamén para a súa formación como cidadáns/as libres e responsables.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.
B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión.
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.

B8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia.
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.
C10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.
C13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
C14	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.
C25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.
C28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas de innovadoras en educación infantil.
C29	Valorar a importancia do traballo en equipo
C33	Coñecer os fundamentos científicos, matemáticos e tecnolóxicos do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes .
C41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.
C50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.
C57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.
C61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D21	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Analizar o contexto actual da Sociedade da Información e reflexionar sobre o novo contorno social e educativo que xeran os Tics, dando lugar á necesidade de xerar novas competencias persoais e profesionais.	A1	B1	C10	D1
	A3	B2		D2
		B3		D3
		B4		D5
		B5		
Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas	A1	B1	C13	D1
	A2	B6	C14	D6
	A3			

Adquirir competencias dixitais que *faculten ao alumnado no manexo de aplicacións de novos medios tecnolóxicos e dixitais na súa formación continua para o exercicio profesional	A1	B1	C10	D1
	A2	B2	C25	D5
	A3	B4	C41	D6
	A4	B5	C50	D7
	A5	B6	C61	D13
		B8		D15
		B10		D16
		B11		D21
Estar capacitado para buscar, seleccionar, avaliar e deseñar materiais didácticos en soportes tecnolóxicos adaptados ás características do alumnado e dos contidos de aprendizaxe así como de realizar unha proposta didáctica de integración curricular en contextos específicos	A2	B1	C13	
	A3	B2	C25	
	A4	B3	C28	
		B4	C29	
		B5	C41	
		B6	C50	
		B7	C57	
		B10		
Identificar puntos fortes e débiles dos recursos dixitais, avaliando e determinando as súas posibilidades de integración nos procesos de ensino-aprendizaxe	A1	B1	C25	D1
		B2	C29	D14
		B10	C50	
		B12	C57	
Integrar novos medios de comunicación nos procesos de ensino-aprendizaxe	A1	B1	C10	D1
	A2	B2	C13	D7
	A3	B3	C14	D14
	A4	B4	C33	D15
	A5	B5	C61	D17
		B6		
		B7		
		B8		
		B9		
		B10		
		B11		
		B12		
Afrontar a produción e adaptación de materiais e recursos tecnolóxicos de forma creativa e innovadora axustándose ás necesidades de contornas específicas.	A4	B11	C28	D1
	A5		C41	D2
			C50	D3
			C57	D4
			C61	D5
				D6
				D7
				D8
				D9
				D12
				D13
				D14
				D15
				D16
Desenvolver as capacidades de colaboración, participación activa e traballo en equipo como instrumentos básicos da formación de futuros docentes, e tomar conciencia de que o traballo é un labor de equipo..	A2	B1	C29	D1
	A5	B4		D2
		B5		D3
				D4
				D5
				D6
				D7
				D8
				D9
				D12
				D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D21

Traballar autónomamente, cun posicionamento académico e unha actitude investigadora ante os procesos educativos en xeral e a educación virtual ou e-learning, en particular	A5				D1
					D2
					D3
					D4
					D5
					D6
					D7
					D8
					D9
					D12
					D13
					D14
					D15
					D16
					D17
					D21
Familiarizarse cos marcos lexislativos que regulan a contorna dixital e coñecer a lexislación aplicable ao uso das novas tecnoloxías na educación infantil.	A5	B1	C25		D1
		B2	C29		D2
		B3	C33		D3
		B7			D4
		B9			D5
		B12			D6
					D7
					D8
					D9
					D12
					D13
					D14
					D15
					D16
					D17
					D21

Contidos

Tema					
Recursos, novas tecnoloxías e tecnoloxías da información e comunicación na educación	1.0. O TIC na sociedade da información				
	1.1. Alfabetización tecnolóxica e competencia dixital				
Emprego das principais ferramentas de internet	1.2. Impacto social e educativo da cultura audiovisual dixital.				
	1.3. Papel dos centros educativos na sociedade da *informació				
	1.4. A integración do TIC en contextos educativos:				
	- Factores que inflúen na súa integración				
	- Perspectivas e modelos curriculares de integración do TIC				
	- Proxectos europeos, nacionais e galegos de implantación do TIC nas escolas				
	2.0 Software Libre				
	2.1. Ferramentas da comunicación en educación				
	2.2. Aplicacións educativas da web 2.0				
	2.3. Metodoloxía de traballo con Internet: Webquest, Cazas do Tesouro, Hot Potatoes e JClíc.				
	2.4. Recursos multimedia para a educación:				
	-Concepto, clasificación e características dos multimedia educativos.				
	-Funcións e orientación para o uso didáctico dos multimedia educativos.				
	-Selección e avaliación dos multimedia educativos.				
	-Deseño e elaboración dos materiais didácticos *mul				
	2.5. Novas posibilidades educativas e desafíos na rede:				
	-Seguridade da Infancia en Internet.				
	-Contornas virtuais de ensino-aprendizaxe e traballo colaborativo co TIC.				
	-Realidade aumentada				

Aplicación didáctica, organizativo-administrativa e de lecer das novas tecnoloxías na educación

3.0 A linguaxe audiovisual e os medios de comunicación de masas:

- Lectura de imaxes. A imaxe Dixital.
- A Televisión e a publicidade na aula.
- Outros medios de comunicación de masas na aula.

3.1 Utilización educativa do vídeo e do cinema:

- Función do vídeo no ensino.
- Metodoloxía e uso didáctico do vídeo.
- O cineforum como estratexia de intervención na aula.

3.2 Inclusión educativa con apoio do TIC:

- As tecnoloxías de apoio á diversidade: tipoloxías e funcións.
- Criterios para a súa inclusión no curriculum.

-Vantaxes de integración do TIC para a inclusión do alumnado

3.3 Novos recursos TIC para o proceso de ensino-aprendizaxe:

- Do libro de texto ao libro dixital.

-A Lousa Dixital Interactiva na aula.

3.4 A avaliación e a tutoría a través do TIC

- O portafolio e a firma para a avaliación e seguimento de actividades.

-Acción titorial mediada por TIC

PRÁCTICAS

As prácticas concretaranse nas dúas primeiras semanas de clase en función dos coñecementos previos dos alumnos e da dispoñibilidade de recursos; serán proxectos de traballo individuais ou en pequenos grupos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	19	22	41
Presentacións/exposicións	2.5	18.5	21
Prácticas en aulas informáticas	26	35	61
Titoría en grupo	2	3	5
Traballos de aula	2	12	14
Probas de tipo test	0.5	3.5	4
Probas de resposta curta	0.5	3.5	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición de contidos e bases teóricas da materia por parte do profesorado, incluíndo directrices para desenvolver traballos.
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e o grupo de clase dun tema asignado polo profesor con contidos da materia ou acerca dos resultados dun traballo; pódense levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Prácticas en aulas informáticas	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e de competencias relacionadas coa materia. Desenvólvense a través do TIC de forma autónoma.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumnado mantén co profesor da materia para asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Encamiñadas a guiar todo o proceso de aprendizaxe proporcionando documentación, resolvendo dúbidas, orientando traballos, corrixindo propostas, etc.
Traballos de aula	Traballos en grupo ou de forma individual; o estudiantado desenvolve exercicios ou proxectos vinculados a cada un dos temas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas en aulas informáticas	Atención personalizada a demanda do alumnado, nas sesións específicas previstas para iso e mediante o horario de *tutoría sinalado.
Traballos de aula	Atención personalizada a demanda do alumnado, nas sesións específicas previstas para iso e mediante o horario de *tutoría sinalado.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Encamiñadas a guiar todo o proceso de aprendizaxe proporcionando documentación, resolvendo dúbidas, orientando traballos, corrixindo propostas, etc.

Avaliación

Descrición		Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Presentacións/exposicións	Participación activa do *estudiantado tanto en clases teóricas como prácticas de temas relacionados cos contidos da materia como de temas proposto polo alumnado complementarios ao temario. Exponse preguntas con respostas curtas por parte do profesorado.	10	A1	B1	C10	D1
			A2	B2	C13	D2
			A3	B3	C14	D3
			A4	B4	C25	D4
			A5	B5	C28	D5
				B6	C29	D6
				B7	C33	D7
				B8	C41	D8
				B9	C50	D9
				B10	C57	D12
				B11	C61	D13
				B12		D14
						D15
						D16
						D17
						D21
Prácticas en aulas informáticas	Probas prácticas Presentación/exposición : Producción das actividades prácticas.	45				
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades; poden combinarse con probas de resposta curta	45	A1	B1	C10	D1
			A2	B2	C13	D2
			A3	B3	C14	D3
			A4	B4	C25	D4
			A5	B5	C28	D5
				B6	C29	D6
				B7	C33	D7
				B8	C41	D8
				B9	C50	D9
				B10	C57	D12
				B11	C61	D13
				B12		D14
						D15
						D16
						D17
						D21

Outros comentarios sobre a Avaliación

Buscando

a excelencia, unha das competencias que se propón nesta materia, recoméndase ao alumnado que traballe desde o primeiro día, dado que a avaliación é continua. Teranse en conta o traballo de clase así como os exercicios prácticos recolleitos polo profesor. Estes recolleranse só nas datas designadas para iso; entregalos máis tarde implica unha diminución na puntuación dos mesmos ou o suspenso automático. Para ser cualificados/*as a través da avaliación continua requírese

a asistencia polo menos ao 80% das sesións de prácticas e teóricas respectivamente; o non cumprir este requisito implica a realización dun exame específico suxerindo ao alumnado non asistente comunicalo ao profesor nas dúas primeiras semanas para buscar alternativas metodolóxicas de avaliación; o profesor estará dispoñible para *Tutorías os días reflectidos en despacho *C.Para superar a materia é necesario ter unha puntuación mínima

de 5 puntos sobre 10 en teoría así como nas prácticas; non cumprir este requisito implica ter que recuperar toda a materia no exame de xullo. A data de exames poden consultarse no calendario oficial de exames dispoñible na páxina web e na secretaría do centro .Como criterios de avaliación considerárase a corrección na realización dos traballos, a súa claridade explicativa, a *estructuración e *sistematización dos mesmos, a corrección *ortográfica, a orixinalidade e creatividade, a capacidade crítica e autocrítica, , a incorporación de bibliografía, a organización e *estructuración da información, a adecuación ao contexto, a xustificación dos aspectos pedagóxicos dos recursos deseñados, a implicación do alumnado na realización e desenvolvemento das actividades prácticas, a claridade expositiva, a *estructuración de ideas e o espírito crítico na presentación dos contidos.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Gallego, M.J.; Raposo, M. (coord.), **Formación para la educación con tecnologías.**, 1, Pirámide, 2016

Cebrian De la Serna, M.; Gallego Arrufat, M.J., **Procesos educativos con TIC en la sociedad del conocimiento.**, 1, Pirámide, 2011

Villalba, María, Grasa, Victoria,, **Las nuevas tecnologías en el aula**, 1, Océano, 2013

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade/V51G110V01302

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil/V51G110V01102

Educación: Organización do centro escolar/V51G110V01203

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/V51G110V01104

Educación: Tutoría e orientación coa familia/V51G110V01303

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos**

Materia	Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos			
Código	V51G110V01104			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Muñoz Prieto, María del Mar			
Profesorado	Muñoz Prieto, María del Mar			
Correo-e	mmunoz@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
Descrición xeral	Coa Psicoloxía do Desenvolvemento preténdese que o alumno poida coñecer o proceso de maduración que se produce no ser humano desde o nacemento ata o seis anos, aínda que esta disciplina abarca todos os cambios que se producen na persoa ao longo de todo o ciclo vital. A través da Psicoloxía do Desenvolvemento, poderemos coñecer os procesos psicolóxicos e *comportamentais que afectan as persoas.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.
C13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
C19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Lideranza
D21	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Coñecer e aplicar diferentes tipos de metodoloxías de investigación que nos permitan coñecer mellor o desenvolvemento do neno na etapa de infantil.	A1	B2	C16	D1
	A1		C19	D1
	A2			D2
	A3			D3
	A5			D3
				D7
				D7
				D8
				D9
				D13
				D14
				D17
				D18
				D21
Promover o traballo autónomo e *colaborativo coa finalidade de mellorar os procesos de desenvolvemento que se producen na etapa de educación infantil.	A1	B1	C11	D1
	A1	B4	C12	D1
	A2	B7	C13	D2
	A2	B8	C48	D2
	A3	B12	C49	D3
	A3		C50	D3
	A4			D4
	A4			D6
	A5			D6
				D7
				D8
				D9
				D13
				D14
				D16
				D17
				D18
				D21

Contidos	
Tema	
1. PARADIGMAS E TEORÍAS FUNDAMENTAIS QUE EXPLICAN O DESENVOLVEMENTO HUMANO.	1.1. Psicoloxía do Desenvolvemento aplicada á Educación. 1.2. Teorías explicativas do desenvolvemento humano: Desenvolvemento psicosexual e desenvolvemento do eu. Desenvolvemento cognitivo. Desenvolvemento moral. Desenvolvemento da aprendizaxe cognitiva-social. Desenvolvemento do pensamento e da linguaxe.
2. FACTORES EXPLICATIVOS E DIFERENTES CONTEXTOS DO DESENVOLVEMENTO NA IDADE INFANTIL	2.1. Conceptos básicos. 2.2. Factores que condicionan o desenvolvemento.
3. DESENVOLVEMENTO FÍSICO E PSICOMOTRIZ DOS 0 Aos 6 ANOS	3.1. O crecemento físico e o desenvolvemento cerebral. 3.2. O desenvolvemento da psicomotricidade. 3.3. Principais logros alcanzados na psicomotricidade.
4. DESENVOLVEMENTO COGNITIVO	4.1. Enfoque piagetiano: etapa sensoriomotriz e etapa preoperacional.
5. Os INICIOS DA COMUNICACIÓN E A LINGUAXE	5.1. Como se adquire a linguaxe? 5.2. O desenvolvemento da linguaxe.
6. DESENVOLVEMENTO AFECTIVO, EMOCIONAL E DA PERSONALIDADE	6.1. Vínculos afectivos: o apego. 6.2. Análise das emocións. 6.3. Desenvolvemento da personalidade.
7. DESENVOLVEMENTO SOCIAL.	7.1. O desenvolvemento social de 0 a 6 anos.. 7.2. Factores que contribúen á socialización.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	18	40	58
Presentacións/exposicións	7	15	22
Traballos de aula	11	22	33
Debate	4	10	14
Probas de tipo test	1	0	1
Probas de resposta curta	4	1	5
Traballos e proxectos	6	6	12
Outras	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades orientadas a que o alumno poida tomar contacto coa materia así como reunir información sobre os estudantes: motivación, intereses...
Lección maxistral	O profesor presentará os contidos da materia de forma oral, en ocasións apoiado por medios audiovisuais. Tentarase que o alumno participe de maneira activa nas explicacións, a través de preguntas e/ou comentarios.
Presentacións/exposicións	Todos os alumnos deberán realizar un dossier de traballos, de maneira grupal, no que se recollan artigos, mapas conceptuais e unha procura bibliográfica.
Traballos de aula	Resolución de actividades, lectura de artigos, traballos individuais e/ou en grupo.
Debate	Actividades nas que o alumnado poida defender posturas contrarias sobre un tema determinado. Requirirá unha preparación previa por parte do alumnado.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	A atención personalizada realizarase a través da orientación aos alumnos mediante tutorías (a nivel grupal e/ou individual). Previamente as tutorías deben ser acordadas co profesor-titor.
Presentacións/exposicións	A atención personalizada realizarase a través da orientación aos alumnos, para preparar a exposición na aula, así como para resolver dúbidas dos temas propostos na aula.
Actividades introdutorias	A atención personalizada realizarase a través da orientación aos alumnos, en especial durante os primeiros días na Escola de Maxisterio de Vigo. Realizarase unha breve introdución dos contidos xerais da materia de Psicoloxía do Desenvolvemento.
Debate	A atención personalizada realizarase a través da orientación aos alumnos para preparar a exposición dos debates. Previamente deberase realizar unha procura das fontes de información existentes sobre o tema a debater na aula.
Traballos de aula	A atención personalizada realizarase a través da supervisión aos alumnos, nos temas que se traballarán o grupo-aula.
Probas	Descrición
Probas de resposta curta	A atención personalizada realizarase a través da valoración de probas realizadas na aula.
Traballos e proxectos	A atención personalizada realizarase a través da orientación aos alumnos achega do tema que debe traballar en grupo. As tutorías serán obrigatorias, e consistirán en guiar aos alumnos para que poidan realizar de maneira óptima o seu traballo teórico, que deberá ir acompañado sempre dunha presentación na aula. Para iso, concretarase día e hora.
Outras	A atención personalizada realizarase a través da orientación aos alumnos mediante tutorías semanais (ben a nivel grupal e/ou individual), e de forma presencial na aula. Tutorías: Luns e mércores, de 13.00 a 14.00 h.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Probas de tipo test	Para superar a materia, o alumno deberá aprobar o exame tipo test.	50	D1 D2 D8 D9 D16 D17
Probas de resposta curta	O alumno deberá entregar ao profesor, cando este soliciteo, reflexións ou valoracións dalgún artigo de revista, actividades realizadas na aula ou a avaliación da lectura de libro ou capítulos de libros, propostos polo profesor. Todas as actividades propostas valoraranse a través dalgunha proba de avaliación. Se o alumno non realiza a proba nos días previstos, repercutiralle nas súas cualificacións.	10	D1 D2 D6 D8 D9 D16 D17

Traballos e proxectos	O alumno deberá presentar un dossier coa documentación requirida polo docente. Devandito traballo presentárase na aula, e realizárase en grupo.	30	D1 D2 D6 D8 D9 D16 D17
Outras	Valorarase a asistencia e a participación (de maneira continuada), así como o bo comportamento na aula. O non respectar as normas da aula, tales como o silencio ou o respecto cara aos compañeiros ou cara ao profesor, repercutirá na cualificación do alumno, así como na imposibilidade de asistir ás clases.	10	D9 D14

Outros comentarios sobre a Avaliación

Asistencia e participación continua: Para os estudantes que sigan a avaliación continua, os traballos serán obrigatorios, e puntuarase a asistencia a clase do alumno, que tamén será obrigatoria, tanto nas clases teóricas como nos grupos pequenos (clases prácticas). Esíxese a asistencia regular de polo menos o 80% das sesións). Os traballos entregaranse nas sesións de grupo pequeno, segundo o calendario que se estableza.

No caso de que algún estudante non poida seguir a avaliación continua e o traballo en grupo tutorizado polo docente, realizará unha proba na que se avaliarán as competencias básicas da materia, que incluírá contidos teóricos e prácticos. O alumno deberá entregar tamén todas as actividades realizadas na aula, así como todos os traballos propostos polo profesor, ao formar parte da cualificación, sempre que se aprobe o exame final.

Tutorías: Luns e mércores de 13.00 h a 14.00 h

Exames: Consultar páxina Web.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cuetos Vega, F., González Álvarez, J., y De Vega Rodríguez, M., **Psicología del lenguaje**, Panamericana, 2015

Delval, J., **Psicología del desarrollo en la edad escolar**, SIGLO XXI, 2002

Fernández- Molina, M., **Bienestar psicológico infantil**, Pirámide, 2015

Gesell, A., **El niño de 0 a 5 años**, Paidós, 1995

Myers, D., **Psicología**, Panamericana, 2006

Papalia, D., **Psicología del desarrollo**, Mc Graw Hill, 2009

Trianes, M. V., y Gallardo, J. A. (Coord.), **Psicología del desarrollo en la edad escolar**, Pirámide, 2006

VV.AA., **Educación Emocional en la infancia de 0 a 6 años. Reflexiones y propuestas didácticas**, Wolters Kluwer, 2011

Yáñez, G., **Neuropsicología de los trastornos del neurodesarrollo**, Manual Moderno, 2016

Bibliografía Complementaria

Córdoba, A. I.; Descals A., y Gil M^a. D., **Psicología del desarrollo en la edad escolar**, Pirámide, 2006

García, J. A., y Lacasa, P., **Psicología Evolutiva**, Aljibe, 1994

Fuentes, M^a. J., y González, A., **Psicología del desarrollo. Teoría y prácticas**, Aljibe, 2006

González, A., Fuentes, M. J., De la Morena H. L., y Bargas, C., **Psicología del desarrollo**, Aljibe, 1995

Toro, J., y Ezpetela, L., **Psicopatología del desarrollo**, Pirámide, 2014

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Organización do centro escolar/V51G110V01203

Antropoloxía: Pensamento e cultura/V51G110V01401

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación: Desenvolvemento motor/V51G110V01202

DATOS IDENTIFICATIVOS**Socioloxía: Socioloxía da educación**

Materia	Socioloxía: Socioloxía da educación			
Código	V51G110V01105			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Ciga Tellechea, Elena			
Profesorado	Ciga Tellechea, Elena			
Correo-e	elena.cigatellechea@ceu.es			
Web	http://http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
Descrición xeral	Esta materia trata dunha introdución á dimensión sociolóxica da educación. Principalmente realizarase unha aproximación a este campo das Ciencias Sociais.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas nos estudantes.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.
C1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
C4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
C10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.
C12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.
C13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
C14	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.
C23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellóraa en educación infantil.
C24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.

C25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.
C26	Saber analizar os datos obtidos, comprender críticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.
C27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.
C28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas de innovadoras en educación infantil.
C29	Valorar a importancia do traballo en equipo
C30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.
C31	Coñecer a lexislación que regula as escolas infantís e a súa organización.
C36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.
C37	Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.
C43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
C62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.
C64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
C66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.
C67	Estas competencias, xunto coas propias do resto de materias, quedarán reflectidas no Traballo fin de Grado que compendia a formación adquirida ao longo de todos os ensinos descritos.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Lideranza
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes
D20	Iniciativa e espírito emprendedor
D21	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Ser capaces de utilizar as achegas da socioloxía como un instrumento de análise e comprensión da realidade	A1	B12	C13	D1
	A2		C14	D6
	A3		C23	D13
	A4		C24	D14
	A5		C25	D15
			C26	D19
			C36	
			C37	
			C62	
			C67	
Analizar a educación como un feito social, como unha institución básica na sociedade actual.		B9	C4	D1
Analizar as súas funcións sociais, as súas transformacións e os seus conflitos.		B12	C13	D13
			C27	
			C31	
Descubrir os aspectos sociais non pedagóxicos implicados nos procesos educativos (transformacións sociais, economía e mercado de traballo, política[...]).	A1	B9	C13	
			C27	
			C31	
Comprender as demandas institucionais da educación no contexto actual: *multiculturalidad e *interculturalidad, desigualdade, segregación, discriminación, inclusión e exclusión social, impacto das linguaxes visuais, familias, relacións de xénero, relacións *intergeneracionales...		B7	C13	D12
		B9	C27	
		B12	C28	
Analizar o impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das tecnoloxías.		B7	C13	
		B9		
		B12		

Coñecer a evolución da institución familiar, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e de educación no contexto familiar, todo iso para poder *interactuar eficazmente coas familias.	B10	C1 C10 C14 C66	
Avaliar as accións dentro e fóra dos centros educativos destinadas á formación cidadá.	B4 B5 B11	C12 C30 C64	D14 D21
Comprender textos complexos, sintetizar e traballar con diferentes tipos de informacións. E saber expresarse correctamente por escrito e de maneira oral en público.	A2 A3 A4 A5	C43 C67	D1 D3 D6 D13 D15
Ser capaces de escoitar e comprender aos demais, de facerse entender un mesmo (de forma oral e escrita), e de asumir a responsabilidade propia e do grupo.		C29 C43	D2 D3 D5 D7 D8 D9 D11 D16 D17 D18 D20

Contidos

Tema	
A perspectiva sociolóxica, conceptos xerais e perspectivas teóricas sociolóxicas.	- A perspectiva sociolóxica na vida cotiá. - A socioloxía como ciencia: orixes e desenvolvemento. - A socioloxía da educación: definición, obxecto de estudo e niveis de análises. - As achegas da socioloxía clásica: *Comte, *Durkheim, Marx e *Weber.
Cultura e educación.	- Culturas familiares e cultura escolar: a reprodución cultural e os factores sociais do rendemento escolar. - Culturas xuvenís e educación.
Contexto social, cambios *sociodemográficos e acceso ao mercado de traballo. Políticas educativas.	Relación entre sistema social e sistema educativo, funcións sociais da educación, e retos educativos nos novos escenarios sociais: o abandono escolar.
Educación e cidadanía.	A diversidade cultural no contexto escolar, o xénero nos procesos de interacción...
O impacto das novas Tecnoloxías da Información e a Comunicación (TIC) na educación.	A revolución do TIC e a sociedade da información: os riscos e as novas oportunidades que ofrecen.
Socioloxía da interacción na aula e resolución de conflitos.	A escola como *microsociedade, o currículo oculto, a socialización na aula, a *disrupción na aula, a violencia escolar...
Socioloxía da familia.	A análise sociolóxica da familia: a rápida transformación da institución familiar na sociedade actual, diversidade de modelos fronte ao modelo tradicional, a socialización no marco da familia, os modelos de socialización familiar, a relación familia-escola...

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	20	0	20
Estudos/actividades previas	0	34	34
Debate	6	0	6
Resolución de problemas e /ou exercicios de forma autónoma	6	20	26
Traballo tutelado	8	20	28
Titoría en grupo	2	8	10
Presentacións/exposicións	10	8	18
Outros	0	6	6
Probas de resposta curta	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición e explicación por parte do profesor dos contidos teóricos da materia obxecto de estudo.

Estudos/actividades previas	Sempre, antes de cada sesión presencial-maxistral, o alumnado deberá ler e traballar pola súa conta a documentación ou o material proposto e facilitado polo profesor.
Debate	Charla aberta entre o grupo de alumnos e o profesor. Poderá centrarse nun tema ou *subtema dos contidos da materia, no comentario ou análise dalgún exemplo ou caso concreto, na posta en común dalgún exercicio ou tarefa desenvolvida previamente de maneira individual ou *grupal...
Resolución de problemas e /ou exercicios de forma autónoma	Realización de diversas tarefas ou informes sobre temáticas tratadas na materia.
Traballo tutelado	Realización dun traballo teórico-práctico en pequenos grupos de traballo.
Titoría en grupo	Directrices de elaboración do traballo, supervisión e resolución de dúbidas.
Presentacións/exposicións	Exposición oral ante o grupo clase do traballo teórico-práctico realizado nos pequenos grupos de traballo.
Outros	*Tutorías individuais: Cada alumno terá a opción de manter co profesor as *tutorías individuais que necesite para a resolución de calquera dúbida relacionada coa materia. Dentro do horario semanal (pero fóra das horas de clase) reservárase unha hora para #o devandito #fin.

Atención personalizada

Metodoloxías Descrición

Outros	*Tutorías individuais que proporcionarán atención personalizada ao alumno para a resolución de dúbidas ou a aclaración de calquera cuestión relacionada coa materia. O horario dispoñible para ditas *tutorías concretárase nos primeiros días de clase.
--------	--

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Lección maxistral	Asistencia a clase e PARTICIPACIÓN nas diferentes actividades realizadas nela: explicación de contidos, debates, postas en común...	10	A1 A2 A3 A4	B4 B5 B11	C13 C43	D1 D3 D11 D13 D15
Traballo tutelado	Consistirá na avaliación da parte escrita do traballo teórico-práctico realizado nos pequenos grupos de traballo.	15	A1 A2 A3 A4 A5	B4 B5 B10 B11	C10 C12 C13 C25 C26 C28 C29 C30 C36 C43 C62 C64	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D16 D17 D18 D20 D21
Presentacións/exposicións	Avaliarase a exposición oral dos traballos tutelados realizados en pequenos grupos.	15	A1 A2 A3 A4 A5		C13 C29 C43 C67	D1 D2 D3 D6 D9 D11 D13 D16 D17 D18 D20 D21

Probas de resposta curta	Exame final. Poderase combinar as preguntas curtas con algunha pregunta un pouco máis longa de desenvolvemento. No entanto, isto concretarase ao longo do cuadrimestre.	60	A1 A3 A5	B7 B9 B12	C1 C4 C13 C14 C23 C24 C27 C31 C37 C43 C66 C67	D1 D2 D3 D6 D13 D15 D19
--------------------------	---	----	----------------	-----------------	--	---

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para aprobar a materia e calcular a media co resto de cualificacións, será necesario obter, como mínimo, unha nota de 5 no exame final. Os alumnos que por razóns xustificadas non poidan asistir a clase regularmente, ou aqueles que asistan a menos do 80% das sesións, acolleranse ao seguinte plan de avaliación: -Traballos tutelados (con exposición individual)= 40%-Exame final= 60% Importante: estes alumnos deberán porse en contacto coa profesora durante os primeiros días de curso. Para saber as datas e horas dos exames (tanto o da convocatoria de decembro-xaneiro como o da convocatoria de xullo), consultar o calendario oficial de exames da escola.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Giddens, A., **Sociología**, 7ª ed., Alianza, 2014

Giddens, A. y Sutton, P.W., **Conceptos esenciales de sociología**, Alianza, 2015

Taberner Guasp, J., **Sociología y educación. El sistema educativo en sociedades modernas. Funciones, cambios y conflictos**, 4ª ed., Tecnos, 2009

Trinidad Requena, A. y Gómez, J., **Sociedad, familia y educación. Una introducción a la sociología de la educación**, Tecnos, 2012

Bibliografía Complementaria

Asensio, M., Corriente, A., López, J.L. y Thorpe, C., **El libro de la sociología**, Akal, 2016

Bauman, Z., **¿La riqueza de unos pocos nos beneficia a todos?**, 3ª imp., Paidós, 2017

Carbonell, J., **La escuela: entre la utopía y la realidad. Diez temas de sociología de la educación**, Octaedro, 1996

Elias, N., **Sociología fundamental**, Gedisa, 2008

Fernández Palomares, F., **Sociología de la educación**, Pearson, 2010

Giner, S., **Sociología**, 2ª ed., Península, 2010

Giner, S., Lamo de Espinosa, E. y Torres, C., **Diccionario de sociología**, 2ª ed., Alianza, 2006

Guerrero Serón, A., **Manual de sociología de la educación**, Síntesis, 2002

Quintana Cabanas, J. M., **Sociología de la educación**, Dykinson, 1993

Rodríguez Olaizola, J.M., **Hoy es ahora (gente sólida para tiempos líquidos)**, Sal Terrae, 2011

Rodríguez Olaizola, J.M., **Mosaico humano**, Sal Terrae, 2015

Sennett, R., **La corrosión del carácter: las consecuencias personales del trabajo en el nuevo capitalismo**, 12ª ed., Anagrama, 2013

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Comunicación: Lingua galega				
Materia	Comunicación: Lingua galega			
Código	V51G110V01201			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Caíño Carballo, Ana			
Profesorado	Caíño Carballo, Ana			
Correo-e	ana.cainocarballo@ceu.es			
Web				
Descrición xeral	A especialidade de Grao en Educación Infantil esixe que o futuro docente posúa, ademais dunha ampla formación en aspectos psicopedagóxicos, un dominio cabal da ferramenta básica e imprescindible na comunicación: a lingua. Tal competencia é condición sine qua non para a transmisión de coñecementos e para formar os discentes dun xeito integral. Tres son as destrezas que os profesores deben perfeccionar nas aulas para alcanzar os obxectivos inherentes á aprendizaxe desta materia: a capacidade lectora (comprensión, ritmo, dicción), a expresión oral (corrección, claridade, fluidez) e a expresión escrita (corrección, cohesión, propiedade). O futuro mestre de Educación Infantil deberá, polo tanto, adquirir un nivel adecuado de lingua galega que lle permita o dominio das destrezas arriba sinaladas (lectura expresiva, expresión oral e expresión escrita) para levar a cabo unha tripla tarefa: utilizar a lingua galega como lingua normal no ensino, servir de modelo de corrección lingüística aos seus alumnos e detectar e corrixir os erros que estes poidan cometer na lingua oral e na escrita.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostraren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.
C46	Comprender o paso da oralidad á escritura e coñecer os diferentes registros e usos da lingua.
C48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.
C50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D7	Resolución de problemas
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D17	Creatividade
D18	Lideranza

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación				D3 D11 D13 D14
Falar, ler e escribir correcta e axeitadamente en galego.			C46 C48 C50	D1 D2 D3 D12 D14 D17 D18
Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita para mellorar as competencias orais e escritas e, especialmente, para mellorar a redacción de textos académicos	A1 A2 A3 A4	B4	C46 C48	D1 D2 D3 D9 D14 D17 D18
Coñecer a fonética e a ortografía da lingua galega.	A1 A3 A4 A5	B4	C46	D3
Coñecer a gramática da lingua galega.	A1 A2 A3 A4 A5		C46	D1 D3 D13
Coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua galega.	A1 A2 A3		C46 C50	D3 D18
Comprender as regras de formación de palabras polas que a lingua galega enriquece o seu vocabulario por vía interna.	A2 A3 A4 A5		C46	D1 D3 D7
Coñecer e utilizar adecuadamente un léxico suficiente para expresarse con precisión na exposición oral e na redacción de textos.	A1 A2 A3 A4 A5		C46	D3 D7 D11 D12 D13 D15

Contidos

Tema

FONÉTICA E ORTOGRAFÍA	O uso das grafías e o sistema fonético galego. A acentuación gráfica. Palabras de ortografía dubidosa. Os signos de puntuación.
MORFOSINTAXE	Substantivo e adxectivo. Artigo. Pronome persoal. Demostrativo. Posesivo. Indefinidos e numerais. Relativos, interrogativos e exclamativos. O adverbio. O verbo. O infinitivo conxugado. As perífrases verbais. Os elementos de relación: preposicións e conxuncións. A sintaxe oracional. Concordancia nominal e correlación verbal. A construción da oración.

LÉXICO E FORMACIÓN DE PALABRAS.

Palabras patrimoniais, semicultismos e cultismos.
 Grupos consonánticos.
 Sufijos e terminacións.
 Familias léxicas irregulares.
 Interferencias léxicas. Neoloxismos.
 Procesos de formación de palabras e morfoloxía léxica.
 Derivación: prefixación e sufixación.
 Parasíntese.
 Composición.
 Outros procedementos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	24	48	72
Debate	20	40	60
Traballo tutelado	5	10	15
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia e o sistema de traballo. Avaliación inicial mediante un modelo de comentario.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, con especial atención á gramática do idioma.
Debate	Exercicios de expresión oral, individuais ou en grupos, relacionados cos contidos da materia. Valorarase, tamén, a participación activa nas actividades prácticas da aula.
Traballo tutelado	Elaboración, de maneira individual, de textos escritos sobre unha temática concreta (estudo dialectolóxico e/ou análise de calquera aspecto relacionado co programa) que se especificará na aula para o cal o alumnado deberá procurar información, manexar bibliografía, redactar, etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O atendimento personalizado ten como obxectivo facer o seguimento da evolución do alumnado e apoiar o seu traballo dentro da aula. O profesor abordará aqueles aspectos que precisen de reforzo, asesoramento e guiando o alumnado, para que acade os obxectivos propostos.
Traballo tutelado	O atendimento personalizado ten como obxectivo facer o seguimento da evolución do alumnado e apoiar o seu traballo dentro da aula. O profesor abordará aqueles aspectos que precisen de reforzo, asesoramento e guiando o alumnado, para que acade os obxectivos propostos.
Debate	O atendimento personalizado ten como obxectivo facer o seguimento da evolución do alumnado e apoiar o seu traballo dentro da aula. O profesor abordará aqueles aspectos que precisen de reforzo, asesoramento e guiando o alumnado, para que acade os obxectivos propostos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Lección maxistral	Asistencia e participación para a preparación do exame de fin de curso.	10	D1 D2 D3 D13 D15
Debate	Presentación dunha exposición oral grupal e posterior debate sobre un tema que se especificará na aula, para o cal o alumnado deberá procurar información, manexar bibliografía, etc.	20	C46 C48 D1 D2 D3 D7 D12 D13 D15 D18

Traballo tutelado	Elaboración dun ensaio en que se dea conta dalgún aspecto concreto da materia, nos que se ofrezca a valoración sobre algunha cuestión; descritor dun libro; análise dun texto desde o punto de vista das desviacións da lingua, nos que se terán en conta a estrutura, presentación, construción e corrección lingüística, emprego axeitado de signos de puntuación. Cada erro de ortografía, morfosintaxe ou de procedementos suporá a perda de 0,25 puntos. Cualificación mínima: 5	20	C46 C48 C50	D1 D2 D3 D7 D11 D12 D13 D14 D15 D18
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Exame que será realizado na data oficial publicada na Secretaría do Centro. Cualificación mínima para superar a proba e facer a media co resto das actividades avaliadas: 5 puntos	50	C46 C48	D1 D2 D3 D7 D13 D14 D18

Outros comentarios sobre a Avaliación

A ficha persoal, cos datos persoais, e a foto pegada debe entregarse nas dúas primeiras semanas de clase.

O sistema de avaliación pretende facer o alumnado partícipe do seu proceso de aprendizaxe. En liñas xerais procurárase unha avaliación continua, formativa e global, polo que se terán en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e o resultado final de dito proceso.

A **cualificación final** da materia será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal como queda estipulado no cadro superior. É dicir, a cualificación final será a suma da nota do exame (50%), dos traballos (40%) e da asistencia e participación activa e resolución de problemas (10%).

Para aprobar a materia hai que superar os traballos e o exame. Mentres non se aprobe o exame non se sumarán as notas dos traballos tutelados e do traballo en clase.

ALUMNADO NON ASISTENTE: Aquel alumnado que non asistise ás aulas ou faltase máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas terá que presentarse a un **exame específico de toda a materia. Así mesmo, deberá entregar e presentar todos os traballos tutelados propostos o día da realización do exame.** Para a asignación dos traballos, o alumno/a deberá poñerse en contacto co profesor antes nas dúas primeiras semanas do semestre en que se imparte a materia.

Aqueles alumnos que non aproben a materia na convocatoria de maio, manteráselles a nota daqueles traballos/actividades superados e terán que realizar novamente o exame e os traballos/actividades non superados na convocatoria do mes de xullo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- ÁLVAREZ, R., MONTEAGUDO, H. e REGUEIRA, X.L., **Gramática galega**, Galaxia, 1986
- ÁLVAREZ, R. e XOVE, X., **Gramática da lingua galega**, Galaxia, 2002
- FEIXÓ CID, X., **Gramática da lingua. Síntese práctica**, Xerais, 2004
- FREIXEIRO MATO, X. R., **Gramática da lingua galega. I, II**, A Nosa Terra, 2002-2006
- VVAA, **Normas ortográficas e morfolóxicas do idioma galego**, Real Academia Galega/Instituto da Lingua Galega., 2005
- #### Bibliografía Complementaria
- DOSIL, B., **Escrita doada. Consellos para redactar ben**, Xerais, 2015
- HERMIDA GULÍAS, C., **Gramática práctica**, Sotelo Blanco Edicións, 2004
- MÉNDEZ ÁLVAREZ, M^a. X., **Ortografía da lingua galega**, Xerais, 2004
- MUÑOZ SAA, B., **Claro e seguido. 1, 2, 3, 4.**, Xerais, 2004
- PENA, X. R. e ROSALES, M., **Manual e exercicios de galego urxente**, Xerais, 2006
- REGUEIRA, X. L., **Os sons da lingua**, Xerais, 1998

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase:

- A asistencia continuada ás clases presenciais.

- A participación e a realización das tarefas prácticas que se propoñan.
- A dedicación responsábel e con rigor ao estudo da materia.
- O estudo continuado da materia.
- A lectura reflexiva, reparando no uso da linguaxe.
- A práctica da expresión oral para desenvolver a fluidez e corrección.

* O rendemento depende do estudo continuado da materia. É case imposible asimilar toda a materia mediante o estudo intensivo ao final do curso académico.

* Os alumnos, para a aprendizaxe significativa, deben realizar individualmente os exercicios que propón o profesor.

* É moi conveniente que as lecturas se fagan de forma reflexiva, reparando no uso da linguaxe.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Desenvolvemento motor**

Materia	Educación: Desenvolvemento motor			
Código	V51G110V01202			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	García Cajide, María Purificación			
Profesorado	García Cajide, María Purificación			
Correo-e	mariapurificacion.garciacajide@ceu.es			
Web	http://mariapurificacion.garciacajide@ceu.es			
Descrición xeral	As condutas *motrices desempeñan un papel fundamental no desenvolvemento e a aprendizaxe durante a primeira infancia. A evolución da *motricidad infantil é o factor que permite o acceso á información e ás experiencias , e por tanto a aprendizaxe natural. A importancia do estudo das características e evolución dos cambios que se producen é innegable, xa que coñecendo como se aprende, podemos ensinar dun modo mais efectivo.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.
B8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia.
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas nos estudantes.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.
C1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
C2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos períodos 0-3 e 3-6.
C4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
C15	Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.
C16	Identificar trastornos no soño, a alimentación, o desenvolvemento psicomotor, a atención e a percepción auditiva e visual.

C18	Detectar carencias afectivas, alimenticias e de benestar que perturben o desenvolvemento físico e psíquico adecuado dos estudantes.
C21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
C23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellóraa en educación infantil.
C24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.
C25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.
C26	Saber analizar os datos obtidos, comprender críticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.
C36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.
C44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
C53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Lideranza
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes
D20	Iniciativa e espírito emprendedor
D21	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Comprender o proceso de aprendizaxe e desenvolvemento motor de 0 a 6 anos	A1	B1	C1	D1
	A2	B10	C2	D2
	A5		C4	D15
			C15	D21
Adquirir recursos e estratexias para a intervención óptima no proceso de aprendizaxe e desenvolvemento motor			C53	
	A1	B1	C1	D2
	A2	B2	C21	D3
	A3	B3	C53	D5
	A4	B4		D6
		B5		D7
		B11		D8
				D9
				D11
				D12
				D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D20
				D21

Adquirir recursos necesarios para o deseño de tarefas acordes co nivel de desenvolvemento motor dos nenos/as	A1	B3	C2	D2
	A2	B4	C4	D3
	A3	B10	C15	D7
	A4	B11	C16	D8
			C18	D12
				D14
				D17
				D20
Coñecer,interpretar e utilizar os diferentes instrumentos de medida e avaliación da aprendizaxe e desenvolvemento motor	A1	B1	C2	D1
	A2	B8	C4	D2
	A3	B12	C23	D3
	A4		C24	D5
			C25	D6
			C26	D7
			C36	D8
			C44	D13
				D15
				D21
Concienciar da diversidade na aula e da necesidade de atención personalizada en función do nivel de competencia motora.	A1	B3	C21	D11
	A2	B5		D12
	A3	B9		D19
	A4			

Contidos

Tema

BLOQUE INTRODUCTORIO. Desenvolvemento e aprendizaxe motora. Conceptos xerais e modelos explicativos.	1.- Que é a psicomotricidade?
	2.- Orixe da Educación Psicomotriz e autores.
	3.- A motricidad no currículo de Educación Infantil.
	4.- Sistemas Sensoriais e Motores.
	4.1.- Desenvolvemento do Sistema Nervioso. Conceptos Básicos.
	4.2.- O Sistema somato-sensorial ou os sentidos corporais.
	4.2.1.- A pel e o tacto.
	4.3.- O sistema motor.
	4.3.1.- Características xerais do sistema motor.
	4.3.2.- Organización da corteza motora.
	4.3.3.- Locomoción e equilibrio.
	4.3.4.- Déficits motores: Apraxias.

BLOQUE I. Factores constitutivos da competencia motriz, concepto e desenvolvemento. Os primeiros movementos, control e conciencia corporal, esquema corporal, actividade tonico-postural, lateralidad, respiración, relaxación, sensopercepción, habilidades corporais e manipulativas.

- 1.- O Esquema Corporal.
 - 1.1.- Que é o esquema corporal?
 - 1.2.- A percepción do corpo.
 - 1.3.- O debuxo do esquema corporal.
 - 1.4.- Trastornos do esquema corporal.
- 2.- Psicomotricidade Grosa
 - 2.1.- Que é a psicomotricidade grosa?
 - 2.2.- Partes da psicomotricidade grosa.
 - 2.2.1.- Lateralidad.
 - 2.2.2.- Ton muscular.
 - 2.2.3.- Independencia Motriz.
 - 2.2.4.- Coordinación.
 - 2.2.5.- Control Respiratorio.
 - 2.2.6.- Equilibrio.
 - 2.2.7.- Estructuración Espacial.
 - 2.2.8.- Estructuración Temporal.
 - 2.2.9.- Ritmo Corporal.
 - 2.3.- Trastornos da Psicomotricidade Grosa.
- 3.- Psicomotricidade Fina.
 - 3.1.- Que é a Psicomotricidade Fina?
 - 3.2.- Partes da Psicomotricidade Fina.
 - 3.2.1.- Motricidad Gestual.
 - 3.2.2.- Coordinación Manual.
 - 3.2.3.- Coordinación Viso-manual.
 - 3.2.4.- Grafomotricidad.
 - 3.2.5.- Coordinación Grafo-perceptiva.
 - 3.3.- Trastornos da Psicomotricidade Fina.
4. Escalas Básicas do Desenvolvemento Motriz.

BLOQUE II: Instrumentos de avaliación e criterios xerais de intervención.

- 1.- Aplicacións Prácticas na aula.
- 2.- Test Psicomotores.
3. As Clases de Psicomotricidade.

TEMARIO PRÁCTICO.

BLOQUE I
Actividades para o desenvolvemento da psicomotricidade infantil.

BLOQUE II
Xogos Motores Tradicionais.
Cancións Motrices.
Contos Motores.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	14	21	35
Estudos/actividades previas	4	12	16
Prácticas de laboratorio	22	23	45
Traballos de aula	4	10	14
Presentacións/exposicións	4	10	14
Probas de resposta curta	2	0	2
Cartafol/dossier	4	20	24

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos contidos fundamentais da materia. A metodoloxía sera participativa.
Estudos/actividades previas	Actividades dirixidas a motivar e tomar contacto de face á iniciación a un bloque tematico. Se hara basicamente a traves da lectura de articulos ou outros recursos bibliograficos
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas, coa finalidade de adquisición de habilidades basicas e procedimentales relacionadas coa materia obxecto de estudo.
Traballos de aula	Traballos na aula en relación a casos practicos vinculados aos contidos dos temas

Presentacións/exposición Os alumnos exporán unha sesión participativa que desenvolva as principais cualidades e/ou habilidades motrices

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentacións/exposicións	Todas as dúbidas e consultas contasen co apoio da docente, ben durante as horas presenciais, ben durante o horario de tutorías. (consultar pagina web). Previa comunicación coa docente, poderase marcar outro día e hora, en caso de non poder realizarse ese día.
Estudos/actividades previas	Todas as dúbidas e consultas contasen co apoio da docente, ben durante as horas presenciais, ben durante o horario de tutorías. (consultar pagina web). Previa comunicación coa docente, poderase marcar outro día e hora, en caso de non poder realizarse ese día.
Probas	Descrición
Cartafol/dossier	Todas as dúbidas e consultas contasen co apoio da docente, ben durante as horas presenciais, ben durante o horario de tutorías. (consultar pagina web). Previa comunicación coa docente, poderase marcar outro día e hora, en caso de non poder realizarse ese día.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Presentacións/exposicións	Dirixir, de maneira grupal, unha sesión psicomotriz. Asistencia, actitude tanto nas sesións practicas como teoricas.	20	B1 B2 B3 B4 B5 B9 B11	C1 C2 C4 C15 C21 C23 C24 C25 C26 C36 C44 C53	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21
Probas de resposta curta	A proba de avaliación consistira nun exame escrito, que recoga cuestións teoricas e relacionadas cos bloques de contidos que conforman a materia.	40	B1 B8 B9 B10 B12	C1 C2 C4 C15 C16 C18 C24 C44 C53	D1 D7
Cartafol/dossier	Os criterios para a avaliación do *portafolios da materia *seran: Descrición xogo. Identificación correcta das competencias traballadas en cada bloque *tematico. Achegas persoais.	40	B2 B3 B11	C1 C2 C4 C15 C16 C18 C23 C24 C25 C26 C36 C44	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D13 D15 D17 D21

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia é necesario aprobar ambas as partes.*Sera imprescindible entregar a ficha de clase debidamente cumprimentada.Os* alumnos* que superen 6 faltas* deberán realizar un *portafolio e proba final diferente aos que asistan a clase. O *portafolio deberá entregarse o mesmo *día que o resto dos alumnos (*día marcado na

*guía de traballo). O exame constase de preguntas curtas e desenvolvemento dunha sesión *psicomotriz. A nota dos traballos prácticos contabilízase para a nota final só durante o presente curso. En 2ª convocatoria é necesario realizar exame teórico e o traballo práctico e aprobar ambas as partes. Data de exame segundo calendario oficial publicado na web.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

R. Rigal, **Educación motriz y educación psicomotriz en preescolar y primaria**, Inde,

B. Cratty, **Desarrollo perceptual y motor en los niños**, Paidós,

S. Fusté y M. Bonastré, **Psicomotricidad y vida cotidiana**, GRAO,

Gil, P, **Desarrollo psicomotor en Educación Infantil**, Wanceulen,

Lleixá Arribas, T., **Juegos sensoriales y conocimiento corporal**, Paidotribo,

Jiménez Ortega, J. y Alonso Obispo, **Psicomotricidad: Práctica 1**, La tierra hoy,

Ried, Bettina, **Juegos y ejercicios para estimular la psicomotricidad**, Oniro,

Cobos Álvarez, Pilar, **El desarrollo psicomotor y sus alteraciones**, Pirámide,

Portellano, José Antonio, **Neuropsicología Infantil**, Síntesis,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación física e a súa didáctica na idade infantil/V51G110V01503

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/V51G110V01205

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/V51G110V01104

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Organización do centro escolar**

Materia	Educación: Organización do centro escolar			
Código	V51G110V01203			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Blanco Navarro, Marta			
Profesorado	Blanco Navarro, Marta			
Correo-e	marta.blanconavarro@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
Descrición xeral	Esta materia forma parte do módulo 5: "Organización do espazo escolar, materiais e habilidades docentes", de carácter básico, con 6 créditos ECTS. Pretende proporcionar aos alumnos e ás alumnas os coñecementos científicos e as técnicas necesarias para reflexionar os distintos aspectos e ámbitos da Organización Escolar. Así mesmo, preténdese unha aproximación á realidade educativa que vaia preparando ao futuro mestre/a para desenvolver o seu traballo nos centros escolares, entre outros ámbitos de posibilidades laborais.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.
B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión.
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovala nos estudantes.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.
C8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e do mestre na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten
C10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.

C12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.
C20	Valorar a importancia da estabilidade e a regularidad na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso armónico e integral dos estudantes.
C21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
C26	Saber analizar os datos obtidos, comprender críticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.
C27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.
C29	Valorar a importancia do traballo en equipo
C30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.
C32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.
C59	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma.
C64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
C66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun contexto internacional
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Lideranza
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes
D20	Iniciativa e espírito emprendedor
D21	Motivación pola calidade
D22	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Planificación das secuencias de aprendizaxe e organización das situacións de traballo na aula, no espazo de xogo	A1	B1	C8	D1
	A4	B2	C10	D2
		B3	C20	D6
		B4	C21	D7
		B5	C30	D8
		B6	C32	D9
		B7	C59	D11
		B10		D12
		B11		D16
		B12		D17
				D18
				D21
Comprender que a dinámica diaria da Educación Infantil é cambiante en función de cada neno/a, grupo e situación, e saber ser flexibles no exercicio diario da función docente.	A1	B2	C8	D1
	A2	B3	C10	D2
	A3	B5	C20	D6
		B10	C32	D7
			C59	D8
				D12
				D16
				D18
				D20
				D21

Valorar a importancia da estabilidade e regularidade do contexto escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso harmónico e integral dos nenos e as nenas.	B11	C20	D2	
	B12	C29	D7	
			D8	
			D9	
			D12	
			D13	
			D15	
			D16	
			D17	
		D18		
Saber traballar en equipo con outros profesionais e colaborar cos diferentes sectores da comunidade educativa e da contorna, coa finalidade de planificar secuencias de aprendizaxe e organizar situacións de traballo na aula e no espazo do xogo, identificando as peculiaridades do período de 0-3 anos e 3-6 anos.	A2	B1	C12	D1
	A4	B9	C21	D2
	A5	B12	C30	D6
			C64	D7
			C66	D8
				D9
				D10
				D12
				D14
				D17
				D18
				D19
				D20
				D21
				D22
Ter unha imaxe realista de si mesmo, actuar conforme ás propias conviciones, asumir responsabilidades, tomar decisións e relativizar as posibles frustracións.		B12		D1
				D2
				D6
				D7
				D8
				D9
				D11
				D13
				D14
				D16
				D17
			D18	
			D20	
			D21	
Tomar conciencia da complexidade dos procesos educativos en xeral e dos procesos de ensino-aprendizaxe, nas etapas obrigatorias do sistema educativo.	A1	B1	C27	D1
	A4	B9		D2
		B11		D6
		B12		D7
				D8
				D9
				D13
				D17
			D18	
			D21	
Analizar e aplicar distintas estratexias metodolóxicas para organizar espazos, materiais e tempos, en función dos diferentes modelos didácticos e das características e peculiaridades do neno/a.	A2	B1	C8	D1
	A3	B2	C10	D2
	A4	B3	C59	D6
	A5	B9	C64	D7
		B11		D8
				D9
				D11
				D13
				D14
				D15
				D16
			D17	
			D18	
			D21	

Coñecer experiencias internacionais e exemplos de experiencias innovadoras en Educación Infantil para aplicalas na aula.	A1	B1	C21	D1
	A4	B11	C26	D2
		B12	C27	D3
			C29	D4
			C30	D7
			C64	D8
			C66	D9
				D10
				D11
				D12
				D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D20
				D21
Participar na definición do proxecto educativo e na actividade xeral do centro, atendendo aos criterios de control de calidade.	A1	B1	C21	D1
	A4	B9	C26	D2
			C29	D3
			C30	D7
			C64	D8
			C66	D9
				D13
				D17
				D18
				D21

Contidos

Tema	
INTRODUCCIÓN	Nocións introductorias
FUNDAMENTACIÓN CONCEPTUAL	A Organización Escolar O centro como unidade organizativa: funcións directivas, de xestión pedagóxica e administrativas O centro e a comunidade educativa
SUBSISTEMA AMBIENTAL/*CONTEXTUAL	Os Poderes Públicos e a educación como servizo de interese público Estrutura do Sistema Educativo Español Avaliación de centros
SUBSISTEMA DE PLANIFICACIÓN	Plan/é institucionais O centro como unidade organizativa: funcións de goberno e de coordinación
SUBSISTEMA ESTRUCTURAL	Organización dos axentes educativos, recursos, espazos, horarios e actividades
SUBSISTEMA RELACIONAL	Participación nos centros educativos O clima organizativo Potenciar unha cultura de centro que fomente a corresponsabilidade A convivencia como reto nas organizacións educativas
SUBSISTEMA DE DIRECCIÓN E LIDERADO	Liderado educativo
SUBSISTEMA DE CAMBIO/DESENVOLVO ORGANIZATIVO	A avaliación como elemento de mellora e de aumento de calidade Tipos de avaliación Criterios de avaliación en Educación Infantil e en Educación Primaria
ORGANIZACIÓN ESCOLAR DIFERENCIADA	Análise e experiencias
A ORGANIZACIÓN ESCOLAR NO PRACTICUM	Achegas da Organización Escolar ao Practicum

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	2	6	8
Lección maxistral	15	41	56
Aprendizaxe baseado en proxectos	13	10	23
Estudos/actividades previas	7	18	25
Obradoiro	9	10	19
Seminario	2	4	6
Probas de tipo test	2	2	4
Estudo de casos/análisis de situacións	1	5	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación da materia e explicación da guía docente
Lección maxistral	Os aspectos teóricos da materia Organización do Centro Escolar levarán a cabo a través deste tipo de metodoloxía
Aprendizaxe baseado en proxectos	Realización grupal en horas prácticas do proxecto PBL (Problem-Based Learning) Asígnanse grupos e casos a sorteo. Computa para a avaliación continua
Estudos/actividades previas	Realización de forma individual/grupal de preparación de temas para expor. Serán asignados durante o cuadrimestre, unha vez avanzadas as clases. Computa para a avaliación continua
Obradoiro	Realización de diversas actividades con metodoloxía individual e/ou grupal durante as clases prácticas
Seminario	A través de seminarios, charlas ou conferencias de tipo específico durante o curso, abordaranse temas específicos. Supoñen un complemento das clases teóricas e poden xurdir ao longo do cuadrimestre

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Estudos/actividades previas	Titoría e seguimento dos traballos de aula, con obxecto de orientar e facilitar o proceso de atender e resolver dúbidas de cada un/a de os estudantes. Horario de Titoría académica: concretarase a principio de curso
Aprendizaxe baseado en proxectos	O alumnado poderá consultar individualmente ou co seu grupo, calquera cuestión relacionada co PBL. Horario de Tutoría académica: concretarase a principio de curso

Avaliación		Cualificación Resultados de Formación e Aprendizaxe					
	Descrición						
Probas de tipo test	Proba para a avaliación das competencias adquiridas. Realización e nota individual. Data: consultar o calendario correspondente na páxina web da Escola de Maxisterio_calendario	40	A1	B1	C26	D1	
			A3	B3	C27	D2	
			A4	B6	C66	D3	
				B9		D6	
				B12		D8	
Estudo de casos/análisis de situacións	Realización, entrega do documento final e exposición oral do PBL. Nas datas fixadas durante o curso. Realización e nota grupal	40				D13	
						D14	
						D15	
			A2	B1	C8	D1	
			A3	B3	C10	D2	
			A5	B4	C12	D3	
				B5	C21	D6	
				B9	C26	D7	
				B10	C29	D8	
				B11	C30	D9	
				B12	C32	D11	
					C59	D12	
					C64	D13	
					C66	D14	
						D15	
						D16	
						D17	
						D18	
						D20	
						D21	

Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Preparación e exposición oral dalgún tema ou aspecto do temario a tratar. Distribuiranse temas e datas ao longo do cuadrimestre	20	A1	B1	C20	D1
			A2	B2	C21	D2
			A3	B4	C26	D3
			A4	B5	C27	D4
				B6	C30	D6
				B7	C32	D8
				B9	C59	D9
				B12	C66	D10
						D13
						D14
						D15
						D16
						D17
						D18
						D19
						D20
						D21
						D22

Outros comentarios sobre a Avaliación

A nota final da materia ten dous compoñentes: 1. O traballo realizado polo/o alumno/a durante o curso (Avaliación Continua); 2- A proba escrita. No caso de non superar a materia na primeira convocatoria, a nota de Evaluación Continua manterase ata a segunda convocatoria.

Os alumnos que non alcancen o 80% da asistencia a clase, deberán axustarse a un exame específico, dado a esixencia grupal do Proxecto.

Este documento é unha declaración de intencións sobre o traballo dos estudantes na materia; polo que pode sufrir lixeiras modificacións derivadas do consenso co grupo clase ou por circunstancias imprevistas

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Antúñez, S. y Gairín, J., **La organización escolar**, Graó, 2006

Blanco, M., **La organización escolar**, CEU Ediciones, 2013

Decreto 374/1996, do 17 de outubro, **Regulamento Orgánico das escolas de educación infantil e dos Colexios de educación Primaria da comunidade autónoma de Galicia**,

Decreto 330/2009, do 4 de xuño, **Currículo da Educación Infantil na comunidade autónoma de Galicia**,

Ley Orgánica 8/2013, de 9 de decembro, **Ley Orgánica para la Mejora de la Calidad Educativa**, BOE, 2013

Ley Orgánica 2/2006, de 3 de maio, **Ley Orgánica de Educación**, BOE, 2006

Bibliografía Complementaria

Alonso, J., **Motivación y aprendizaje en el aula**, Aula XXI, 2000

Campo, A., **Herramientas para los directivos escolares. II**, Wolters Kluwer, 2012

Constitución Española, 1978

Decreto 105/2014, do 4 de setembro, **Currículo de Educación Primaria da comunidade autónoma de Galicia**,

Del Pozo, M., **Liderazgo. En Aprender hoy y liderar mañana**, Tekman Books, 2016

Delors, J., **La educación encierra un tesoro**, UNESCO, 1996

Gómez, M.E., **Currículo de educación infantil y primaria**, San Dámaso, 2015

INEE, **Boletín de Educación del Instituto Nacional de Evaluación**, MEC,

Melgarejo, X., **Gracias, Finlandia: qué podemos aprender del sistema educativo de más éxito**, Plataforma, 2015

Montero, A., **Selección y evaluación de directores de centros educativos**, Wolters Kluwer, 2012

Torrego, J.C., **El plan de convivencia: fundamentos y recursos para su elaboración y desarrollo**, Alianza, 2010

Saint, D. y Funes, S., **Gestión eficaz de la convivencia en los centros educativos**, Wolters Kluwer, 2012

Vaello, O., **Cómo dar clase a los que no quieren**, Graó, 2011

Zabalza, A., **El practicum en la formación universitaria: estado de la cuestión**, Revista de educación, 2011, 354

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/V51G120V01201

Outros comentarios

Axudará ao proceso de asimilación, ademais da asistencia a clase teórica e práctica, a consulta habitual de Portais educativos como o do Ministerio de Educación, Cultura e Deporte, o Portal Educativo da Xunta de Galicia e algúns dos propios centros educativos. Así mesmo, será un momento oportuno para seguir con interese as noticias mediáticas referidas ao mundo da Educación.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Teoría e institucións contemporáneas da educación**

Materia	Educación: Teoría e institucións contemporáneas da educación			
Código	V51G110V01204			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Varela Iglesias, Miriam			
Profesorado	Varela Iglesias, Miriam			
Correo-e	miriamvarelaiglesias@hotmail.com			
Web				
Descrición xeral	Como materia de formación básica, a denominada Educación. Teoría e Historia dá Educación ten como finalidade introducir ao futuro graduado non universo educativo a través da análise da educación como práctica cultural presente en todas as sociedades e estreitamente relacionada con cuestións sociais, económicas e políticas. Persegue que o futuro graduado coñeza e valore nunha perspectiva crítica ou concepto de educación e os seus procesos, axentes, institucións, xunto coa súa evolución histórica e o proceso de configuración do sistema educativo. Busca igualmente unha comprensión histórica, contextual e crítica do fenómeno educativo, que oriente finalmente a súa praxe profesional nunha perspectiva reflexiva. Tamén analízanse os aspectos básicos do desenvolvemento histórico da educación en España e en Galicia, prestando especial atención á Educación Primaria, e ao proceso de configuración do seu profesorado, da súa formación e da súa lexitimación socioprofesional.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.
C1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
C6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.
C10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.
C12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.

C13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
C14	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.
C19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.
C20	Valorar a importancia da estabilidade e a regularidad na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso armónico e integral dos estudantes.
C21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
C22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.
C27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.
C28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas de innovadoras en educación infantil.
C29	Valorar a importancia do traballo en equipo
C32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.
C41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.
C61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.
C66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D17	Creatividade
D21	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1. Analizar, comprender e avaliar a educación como feito e como acción-intervención desde os marcos teóricos que nos proporcionan tanto a teoría da educación como o saber facer historia da educación.	A1	B1	C1	D1
	A2	B3	C10	D2
	A3	B5	C12	D3
	A4	B9	C13	D5
		B12	C14	D6
			C19	D9
			C21	D13
			C22	D14
			C27	D15
			C28	D17
			C29	D21
			C32	
			C41	
			C66	
2. Analizar a evolución histórica das institucións educativas formais e non formais tendo en conta os condicionamentos sociais, políticos e normativos así como comprender o fenómeno educativo desde a Teoría da Educación.	A1	B1	C1	D1
	A2	B5	C13	D2
	A3	B9	C14	D3
		B11	C27	D6
		B12	C28	D7
			C41	D9
				D11
				D13
				D14
				D15
				D21

3. Desenvolver un coñecemento reflexivo e crítico da avaliación que permita comprender a complexidade do proceso educativo.

A1 B1 C1 D1
A3 B5 C6 D3
B11 C13 D6
B12 C14 D8
C27 D9
D13
D14
D17
D21

4. Valorar a acción educativa do mestre de educación primaria como un proceso de intervención profesional, o que supón explicar, xustificar e xerar *pedagógicamente a súa intervención tanto desde os fundamentos teóricos da educación como desde os procesos históricos que a sustentan.

A1 B1 C1 D1
A2 B5 C13 D2
A3 B7 C14 D3
B9 C19 D5
B12 C20 D6
C28 D7
C29 D13
C61 D14
D15
D21

Contidos

Tema	
CONCEPTO, FINALIDADES E SISTEMAS EN EDUCACIÓN	1. A educación e o fenómeno educativo. 2. Perspectivas pedagóxicas da acción educativa. 3. Ámbitos da educación.
O COÑECEMENTO CIENTÍFICO NA EDUCACIÓN	1. Introducción á investigación educativa. 2. A corrente dos Annales.
AXENTES E INSTITUCIÓNS EDUCATIVAS	1. Evolución histórica e novas perspectivas do Sistema escolar. A escola de onte.
*TEORIAS EDUCATIVAS CONTEMPORÁNEAS E HISTORIA DA EDUCACIÓN INFANTIL.	-1. Escola Tradicional □ Escola Nova. Escola Tradicional. Contexto social e cultural do Movemento da Escola Nova. A Escola Nova como núcleo configurador da Pedagogía Contemporánea: Primeiras experiencias do Movemento. Os principais teóricos da Escola Nova: Dewey, Kerschensteiner, Decroly, Claparède, Montessori, Ferrière. Novas realización.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	15	20.5	35.5
Prácticas autónomas a través de TIC	10	25	35
Traballos de aula	14	28	42
Lección maxistral	15	22.5	37.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	O profesor ofertará ao alumnado unha recompilación de textos. O alumno pola súa banda elixirá entre entre os textos ofertados. Consistirá nunha análise crítica-reflexivo relacionado coas temáticas traballadas dentro dos contidos.
Prácticas autónomas a través de TIC	Os alumnos pola súa banda coa oportuna orientación do profesor, profundarán en cuestións concretas que non foran abordadas máis que dunha maneira moi xenérica na exposición deste e que sexan susceptibles de tratamento de estudo recorrendo aos soportes documentais e bibliográficos pertinentes. O alumno realizará procuras documentais e bibliográficas para a maior comprensión dos contidos.
Traballos de aula	Os traballos de aula (traballos monográficos) terán como cometido a iniciación á investigación. Estes traballos versarán sobre unha temática previamente achegada polo profesor e relacionada coas temáticas dos bloques de contido.
Lección maxistral	As leccións que conforman o temario desta materia serán elaborados e presentados de maneira expositiva ao grupo de clase polo profesor, achegando a documentación necesaria para o coñecemento dos contidos da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Lección maxistral	Nas horas de *tutorías o alumno poderá preguntar persoalmente ao profesor e resolver as súas dúbidas, particularmente.
Resolución de problemas	Nas horas de *tutoría da materia o alumno poderá preguntar as súas dúbidas sobre os traballos propostos polo profesor.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Resolución de problemas	O profesor proporá traballos sobre contidos específicos que acheguen actualidade, reflexión crítica ás temáticas traballadas nas clases. Así, mediante o traballo persoal e reflexivo, profundarase nos campos do labor educativo que mais valor teñen no seu quefacer profesional futuro.	20	A2	B5	C1	D1
			A3	B11	C13	D2
			A4	B12	C14	D3
					C19	D6
					C27	D7
						D8
						D9
						D14
						D17
Traballos de aula	O traballo monográfico consiste na investigación sobre aspectos relevantes da educación primaria. Serán avaliados tendo en conta a calidade das achegas, o seu formato axustado aos estándares científicos. Así mesmo as exposicións monográficas serán avaliadas tendo en conta a capacidade expositiva diante da clase, o contido e a preparación dos materiais pertinentes de achegar calidade á materia.	20				
Lección maxistral	As sesións maxistrais serán avaliadas mediante unha proba. Dita proba avaliará as competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en función dos coñecementos que teñen sobre a materia.	40				

Outros comentarios sobre a Avaliación

A cualificación final da disciplina resultará da integración das distintas notas. Deberán ser superadas todas as partes para poder obter unha cualificación positiva. O alumno que non realice todas as actividades de avaliación obterá unha cualificación final de SUSPENSO. En xullo avaliarase mediante un exercicio escrito, a entrega dun traballo monográfico e o dossier feito en clase. Tanto a cualificación dos traballos derivados da resolución de problemas, é dicir, contidos específicos (dossier) como a cualificación dos traballos de aula (traballo monográfico) feitos no seu momento durante o curso, seguirán vixentes en segunda convocatoria ou convocatoria extraordinaria. É imprescindible a asistencia a clase que puntuará un 20% da nota final. Se non se cumpre a asistencia someterase ao alumno a unha proba específica, que consistirá nunha pregunta máis no exame. As datas de exame serán as publicadas oficialmente na web da facultade. Os horarios de *tutoría para o alumno serán os mércores ás 11:30h.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

NEGRÍN FAJARDO, O, **Teoría e institucións contemporaneas de educación.**, 2005

Bibliografía Complementaria

AYUSTE, A. y OTROS, **Planteamientos de pedagogía crítica**, Graó, 1994

COLOM, A.J. (Coord.), **Teorías e institucións contemporáneas de la educación**, Ariel, 1997

COSTA RICO, A., **Historia da Educación e da Cultura en Galicia**, Edicións Xerais, 2004

ESCOLANO BENITO, A, **La educación en la España contemporánea. Políticas educativas, escolarización y culturas pedagógicas.**, Biblioteca Nueva, 2002

GABRIEL, N. DE, **Leer, escribir y contar. Escolarización popular y sociedad en Galicia (1875-1900)**, Ed.do Castro, 1990

GABRIEL, N. DE., **Alfabetización y escolarización en España (1887-1950)**, Revista de Educación, 1997

PORTO UCHA, A.S., **La Institución Libre de Enseñanza en Galicia.**, Ed.do Castro, 1985

THUILLIER, G. y TULARD, J., **Cómo preparar un trabajo de historia. Métodos y técnicas.**, Oikos-Tau, 1989

FEBVRE, L., **Combates por la historia**, Ariel, 1970

PUELLES BENÍTEZ, M, **Educación e ideoloxía en la España contemporánea (1767-1975)**, Labor, 1980

-PUELLES BENÍTEZ, M., **Historia de la educación en España. Siglo XIX.**, Uned, 1989

PUELLES BENÍTEZ, M., **Política y Educación en la España contemporánea**, Uned, 2007

TUÑÓN DE LARA, M., **¿Por qué la historia?**, Salvat, 1981

IANA, A., OSSENBACH, G., y SANZ, F., (Cord.), **Historia de la Educación (Edad Contemporánea)**, UNED, 2002

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Teoría e institucións contemporáneas da educación/V51G110V01204

Outros comentarios

A realización do traballo de investigación en grupo, suporá que cada un dos alumnos do grupo coñeza profundamente o traballo, xa que calquera deberá poder dar conta do traballo en cada momento. Será imprescindible a asistencia a clase para superar a materia. A avaliación é continua, o que supón que os alumnos que asistisen a clase menos do 80% terán que presentarse a un exame específico debido ás súas circunstancias especiais. A non asistencia non poderá superar o 20% das horas lectivas desta materia. Nesta porcentaxe inclúense as faltas xustificadas e sen xustificar. Este apartado suporá o 20% da nota final.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Psicología: Psicología de la educación: Procesos de aprendizaje infantil				
Materia	Psicología: Psicología de la educación: Procesos de aprendizaje infantil			
Código	V51G110V01205			
Titulación	Grado en Educación Infantil			
Descriptores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castellano			
Departamento	Departamento de la E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Muñoz Prieto, María del Mar			
Profesorado	Muñoz Prieto, María del Mar			
Correo-e	mmunoz@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
Descripción xeral	Esta materia proporciona al alumno un conocimiento detallado de los procesos de enseñanza- aprendizaje. Se considera fundamental que el alumnado sea capaz de entrenarse para que en el futuro pueda llevar a cabo un papel de guía, orientador en todos los ámbitos que conciernen al ámbito educativo, así como desarrollar un espíritu crítico y reflexivo.			

Competencias

Código	
A2	Que los estudiantes sepan aplicar sus conocimientos a su trabajo o vocación de una forma profesional y posean las competencias que suelen demostrarse por medio de la elaboración y defensa de argumentos y la resolución de problemas dentro de su área de estudio.
B2	Promover y facilitar los aprendizajes en la primera infancia, desde una perspectiva globalizadora e integradora de las diferentes dimensiones cognitiva, emocional, psicomotora y volitiva.
B5	Reflexionar en grupo sobre la aceptación de normas y el respeto a los demás. Promover la autonomía y la singularidad de cada estudiante como factores de educación de las emociones, los sentimientos y los valores en la primera infancia.
C11	Conocer y saber ejercer las funciones de tutor y orientador en relación con la educación familiar.
C12	Promover y colaborar en acciones dentro y fuera de la escuela, organizadas por familias, ayuntamientos y otras instituciones con incidencia en la formación ciudadana.
C13	Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible.
D2	Capacidad de organización y planificación
D8	Toma de decisiones
D9	Trabajo en equipo
D12	Reconocimiento de la diversidad y multiculturalidad

Resultados de aprendizaje

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Promover el trabajo cooperativo y el trabajo autónomo que permita diseñar, planificar y evaluar los procesos de enseñanza-aprendizaje, con otros docentes y profesionales.	A1	B1	C2	D1
	A2	B2	C3	D2
	A2	B3	C8	D2
	A3		C13	D3
	A4		C22	D4
	A5		C24	D8
				D8
				D9
				D9
				D11
				D12
				D14
				D16
				D18
				D19

Conocer los procesos de interacción y comunicación en el aula de primaria y utilizarlos para gestionar el clima del aula y la instrucción.	A2 A2 A3	B5 B7	C11 C12 C29	D1 D3 D4 D7 D8
Conocer los procesos de interacción y comunicación en el aula de primaria y utilizarlos para gestionar el clima del aula y la instrucción.		B1	C1 C13 C23	D2 D8 D9 D12

Contenidos

Tema	
1. PARADIGMAS Y CONCEPCIONES TEÓRICAS DE LOS PROCESOS DE ENSEÑANZA Y APRENDIZAJE	1.1. Conductismo. 1.2. Cognitivismo. 1.3. Perspectiva Constructivista.
2. CONTEXTOS Y FACTORES CONDICIONANTES DEL APRENDIZAJE EN LA EDAD INFANTIL	2.1. El estudio del cerebro y su aplicación al campo de la educación. 2.2. La interacción familia-escuela. 2.3. Programas de formación de padres. 2.4. Factores que favorecen el aprendizaje en la escuela.
3. PROCESOS DE APRENDIZAJE EN LA EDAD INFANTIL	3.1. Importancia de la percepción y la atención, como elementos esenciales para el aprendizaje. 3.2. La memoria. 3.3. La inteligencia y los diferentes estilos cognitivos relacionados con el aprendizaje. 3.4. Estrategias metacognitivas.
4. PROCESOS AFECTIVOS Y MOTIVACIÓN ACADÉMICA EN LA EDAD INFANTIL	4.1. La educación emocional. 4.2. Motivación y metas académicas. Las atribuciones causales. 4.3. El papel del autoconcepto y la autoestima.
5. INTERACCIÓN PROFESOR-ALUMNO E INTERACCIÓN ENTRE IGUALES EN LA EDUCACIÓN INFANTIL	5.1. La eficacia del docente. 5.2. Expectativas de los profesores y rendimiento de los alumnos. 5.3. El clima positivo en el aula. 5.4. Interacción entre iguales. 5.5. El aprendizaje cooperativo.
6. CONTEXTO FAMILIAR, TICs Y APRENDIZAJE EN LA ETAPA INFANTIL	6.1. El uso de las TICs y el aprendizaje escolar.
7. MÉTODOS Y PROCEDIMIENTOS DE INVESTIGACIÓN EN PSICOLOGÍA DE LA EDUCACIÓN	7.1. Por qué es importante la investigación. 7.2. El enfoque de la investigación científica. 7.3. Métodos de investigación

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	2	0	2
Sesión magistral	18	40	58
Debates	4	10	14
Trabajos de aula	11	22	33
Presentaciones/exposiciones	7	15	22
Pruebas de tipo test	1	0	1
Pruebas de respuesta corta	4	1	5
Trabajos y proyectos	6	6	12
Otras	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxías

	Descrición
Actividades introductorias	Actividades orientadas a tomar contacto con la materia de Psicología de la Educación, y poder diferenciarla con la cursada en el primer cuatrimestre.
Sesión magistral	El profesor presentará los contenidos de la materia de forma oral, en ocasiones apoyado por medios audiovisuales. Se intentará que el alumno participe de manera activa en las explicaciones, a través de preguntas y/o comentarios, cuando el profesor lo solicite.
Debates	Se propondrá la realización de debates, relacionados con el tema propuesto por el docente. Los debates se deberán preparar con antelación, con lo cual es imprescindible la consulta al profesor.
Trabajos de aula	Resolución de actividades, trabajos individuales y/o en grupo en el aula. El alumno deberá realizar la lectura de artículos, previamente indicados por el profesor.
Presentaciones/exposiciones	Todos los alumnos deberán realizar un dossier de documentos que solicite el docente, de manera grupal, en el que se recojan artículos, mapas conceptuales y una búsqueda bibliográfica.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Sesión magistral	La atención personalizada se realizará a través de la orientación a los alumnos mediante tutorías semanales (bien a nivel grupal y/o individual).
Presentaciones/exposiciones	La atención personalizada se realizará a través de la orientación a los alumnos acerca del tema que deben trabajar para realizar la exposición.
Actividades introductorias	La atención personalizada se realizará a través de la orientación a los alumnos acerca de la asignatura de Psicología de la Educación.
Debates	La atención personalizada se realizará a través del asesoramiento a los alumnos para la preparación de los apartados que deben preparar para la realización del debate.
Trabajos de aula	La atención personalizada se realizará a través de la supervisión a los alumnos, en los temas que se trabajarán en el grupo-aula.
Probos	Descripción
Pruebas de tipo test	La atención personalizada se realizará a través de la valoración de pruebas realizadas en el aula.
Pruebas de respuesta corta	La atención personalizada se realizará a través de la orientación a los alumnos mediante tutorías semanales (bien a nivel grupal y/o individual), y de forma presencial en el aula.
Trabajos y proyectos	La atención personalizada se realizará a través de la orientación a los alumnos acerca del tema que debe trabajar en grupo. Las tutorías serán obligatorias, y consistirán en guiar a los alumnos para que puedan realizar de manera óptima su trabajo teórico, que deberá ir acompañado siempre de una presentación en el aula. Para ello, se concretará día y hora.
Otras	La atención personalizada se realizará a través de la orientación a los alumnos mediante tutorías (bien a nivel grupal y/o individual). Horario: Consultar página Web.

Evaluación

	Descripción	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaje
Pruebas de tipo test	Para superar la materia, el alumno deberá responder a una prueba tipo test, que deberá estar aprobada.	50	B2 C12 B5 C13
Pruebas de respuesta corta	El alumno deberá entregar al profesor, cuando éste lo solicite, reflexiones o valoraciones de algún artículo de revista o capítulo de libro, fruto de una lectura previa.	10	A2 B2 D2 D9
Trabajos y proyectos	El alumno deberá presentar un dossier con la documentación requerida por el docente. Dicho trabajo se presentará en el aula, y se realizará en grupo.	30	D2 D9
Otras	Se valorará la asistencia y la participación (de manera continuada), así como el buen comportamiento en el aula.	10	D2 D8

Otros comentarios sobre la Evaluación

Asistencia y participación continua. Para los estudiantes que sigan la evaluación continua, los trabajos serán obligatorios, y se puntuará la asistencia a clase del alumno, que también será obligatoria, tanto en las clases teóricas como en los grupos pequeños (clases prácticas). Se exige la asistencia regular de al menos el 80% de las sesiones. Los trabajos se entregarán en las sesiones de grupo pequeño, según el calendario que se establezca. En caso de que algún estudiante no pueda seguir la evaluación continua y el trabajo en grupo tutorizado por el docente, realizará una prueba en la que se evaluarán las competencias básicas de la materia, que incluirá contenidos teóricos y prácticos. También deberán entregar todos los trabajos solicitados por el docente a lo largo del cuatrimestre. Las fechas para la realización de los exámenes serán las mismas que los estudiantes de evaluación continua. Se valorará la participación continua a lo largo del cuatrimestre.

Tutorías: Lunes y miércoles de 13.00 a 14.00 h

Exámenes: Consultar página Web

Fuentes de información

Bibliografía Básica

Bisquerra, R., **Inteligencia emocional en educación**, Síntesis, 2015

Castejón, J. L., **Psicología de la Educación**, Club Universitario, 2010

Córdoba, A. I.; Descals A., y Gil M^a. D., **Psicología del desarrollo en la edad escolar**, Pirámide, 2006

González Sampascual, M., **Psicología de la educación. Tomos I y II**, UNED, 2007

Labrador, F. J., **Técnicas de modificación de conducta**, Pirámide, 2008

Myers, D. G., **Psicología**, Panamericana, 2006

Piñuel, I., y Cortijo, O., **Cómo prevenir el acoso escolar**, CEU Ediciones, 2016

Santrock, J., **Psicología de la Educación**, Mc. Graw Hill, 2006

Trianes, M. V., y Gallardo, J. A., **Psicología de la educación y el desarrollo en contextos escolares**, Pirámide, 2004

Bibliografía Complementaria

Bisquerra, R., Universo de emociones , Palau Gea, 2015
Bona, C., La nueva educación , Plaza & Janés, 2015
Comellas, M. J., Un enfoque educativo para prevenir la violencia en la escuela , Octaedro, 2015
Gámez-Guadix, M., Escuela de padres 3.0 , Pirámide, 2017
La Prova, A., La práctica del aprendizaje cooperativo , Narcea, 2017
López, C., y Valls, C., Coaching educativo , Ed. SM, 2013
Manzanero, Puebla, A. L., y Álvarez M. A., La memoria humana: aportaciones desde la neurociencia cognitiva , Pirámide, 2015
Miltenberger, R. G., Modificación de conducta. Principios y fundamentos , Pirámide, 2013
Mora, F., Neuroeducación , Alianza, 2017
Navarro, J. I., y Martín, B., C., Psicología de la Educación para Docentes , Pirámide, 2010
Núñez C., y Varcacel, R., El arte de emocionarte , Nube de Tinta, 2016
Prados, M. M., Manual de Psicología de la Educación , Pirámide, 2016
Raspall, L., Neurociencias para educadores , Homo Sapiens, 2017
Robinson, K., Escuelas creativas , Grijalbo, 2015
Vaello Orts, J., Cómo dar clase a los que no quieren , Graó, 2011

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Educación: Diseño y desarrollo del currículo de la educación infantil/V51G110V01102

Educación: Organización del centro escolar/V51G110V01203

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Educación: Tutoría y orientación con la familia/V51G110V01303

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Psicología: Psicología del desarrollo de 0-6 años/V51G110V01104